

EUROOPAN KESKUSPANKKI

EUROJÄRJESTELMÄ

YHTENÄINEN EUROMAKSUALUE (SEPA) AJATUKSESTA TÖTTÄ

HEINÄKUU 2007

ECB EZB EKT EKP

200

VIIDES
SEURANTA-
RAPORTTI

FI

EUROOPAN KESKUSPANKKI

EUROJÄRJESTELMÄ

Vuonna 2007
kaikkien EKP:n
julkaisujen
kuva-aiheet on
valittu 20 euron
setelistä.

YHTENÄINEN EUROMAKSUALUE (SEPA) AJATUKSESTA TOTTA

VIIDES SEURANTARAPORTTI

HEINÄKUU 2007

© Euroopan keskuspankki, 2007

Käyntiosoite

Kaiserstrasse 29
60311 Frankfurt am Main
Germany

Postiosoite

Postfach 16 03 19
60066 Frankfurt am Main
Germany

Puhelinnumero

+49 69 1344 0

Internet

<http://www.ecb.int>

Faksi

+49 69 1344 6000

Teleksi

411 144 ecb d

*Kaikki oikeudet pidätetään.
Kopiointi on sallittu ei-kaupallisiin
ja opetustarkoituksiin, kunhan
lähde mainitaan.*

ISSN 1725-6496 (verkkojulkaisu)

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ	4
JOHDANTO	8
I SEPA-MAKSUVÄLINEIDEN JA -INFRASTRUKTUURIEN KEHITYS JA EUROJÄRJESTELMÄN SUOSITUKSET	9
1.1 SEPA-maksuvälineiden kehitys	9
1.1.1 Tilisiirrot	9
1.1.2 Suoraveloitus	10
1.1.3 Korttimaksut	11
1.2 Infrastruktuurien kehitys	17
1.2.1 Markkinoiden toimet	17
1.2.2 Eurojärjestelmän kriteerit SEPA-vaatimukset täyttävälle infrastruktuureille	18
1.3 Standardointi	19
1.4 Lisäpalvelut	21
1.5 Yhtenäinen eurokäteisalue (Single Euro Cash Area)	22
2 TOIMEENPANO JA YHTENÄISEEN EUROMAKSUALUEESEEN SIIRTYMINEN	25
2.1 Kansalliset toimeenpano- ja siirtymäsuunnitelmat	25
2.2 Tiedottaminen asianosaisille	26
2.3 Esteitä, jotka saattaisivat haitata yhtenäisen euromaksualueen toimeenpanoa	27
3 MUITA SEIKKOJA	28
3.1 Maksupalveludirektiivi	28
3.2 SEPA-järjestelyjen ja toimintaohjeiston hallinnointi	28

TIIVISTELMÄ

Eurojärjestelmä kannattaa yhtenäisen euromaksualueen (SEPA) luomista. Tavoitteena on, että pienet euromääräiset maksut voidaan hoitaa samoin ehdoin yhdeltä tililtä riippumatta siitä, mihin euroalueen maahan maksu menee. Muutokset edistävät maksumarkkinoiden yhdentymistä, mikä on talouden kannalta erittäin hyvä asia. Samalla SEPA-hanke tukee Lissabonin ohjelman tavoitteita. Eurojärjestelmä seuraa muutoksen edistäjän roolissa tarkasti hankkeen kehitystä.

Eurojärjestelmä arvostaa suuresti eurooppalaisten pankkien tähänastista työtä Euroopan maksuneuvostossa (European Payments Council, EPC) SEPA-hankkeen toteuttamiseksi. Kuten aiemmissa SEPA-seurantaraporteissa, eurojärjestelmä tarjoaa nytkin opastusta markkinaosapuolille niillä osa-alueilla, joilla työtä on vielä tehtävä tai pyrkimyksiä tehostettava.

Hanke on nyt edennyt kriittiseen vaiheeseen, sillä yhtenäisen euromaksualueen perustamiseen tammikuussa 2008 on enää muutama kuukausi. Hankkeen onnistuminen edellyttää kuitenkin vielä työtä paitsi pankeilta myös muilta asianosaisilta kuten yritysiltä, julkishallinnolta ja kauppiailta. Tässä seurantaraportissa esitetään suosituksia jäljellä olevien ongelmien poistamiseksi. Lyhyen aikavälin ongelmat voisivat vaikeuttaa yhtenäisen euromaksualueen toteutumista aikataulun mukaisesti tammikuussa 2008, ja pitemmän aikavälin ongelmat voisivat heikentää menestystä jatkossa. Erityistä huomiota edellyttäviä osa-alueita ovat korttiohjelmat ja -maksut, suoraveloitus sekä kaikkien asianosaisten tietoisuuden ja valmiuksien lisääminen.

Eurojärjestelmä odottaa asianosaisten huolehtivan kaikista raportissa mainituista asioista yhtenäisen euromaksualueen kestävä onnistumisen varmistamiseksi. Erityisesti markkinaosapuolten odotetaan ottavan huomioon seuraavat suositukset:

I SEPA-SUORAVELOITUSTEN OMINAISUUKSISTA TULISI SOPIA ENNEN JOULUKUUTA 2007

EPC:n on määritettävä kiireisesti ja kattavasti perustason SEPA-suoraveloituksen ohessa tarjottavat lisäpalvelut. Tärkeintä on, että SEPA-suoraveloituksesta tulee sekä helppokäyttöinen että turvallinen maksutapa ja ettei palvelutaso laske nykyisestä vaan asiakkaat todella siirtyvät käyttämään uutta suoraveloitusta vanhojen sijasta. Yritystenväliselle suoraveloitukselle (business-to-business) tarvitaan yrityskäyttäjien laaja hyväksyntä. Velallisten ja heidän pankkiensa huolta suoraveloitusten käsittelyn turvallisuudesta voitaisiin lievittää kehittämällä sähköisiä järjestelyjä suoraveloitusten hyväksymiseen ja hyväksynnän tarkistamiseen velallisen pankissa. EPC:n mukaan SEPA-suoraveloitus tulee pankkien käyttöön euroalueen laajuisena vasta sen jälkeen, kun maksupalveludirektiivi on sisällytetty kansalliseen lainsäädäntöön kaikissa maissa, minkä pitäisi tapahtua 1.11.2009 mennessä. Kansallisella tai pankkiyhteisötasolla pankit ja pankkiyhteisöt voivat silti ryhtyä tarjoamaan SEPA-suoraveloitusta asiakkailleen jo aikaisemmin, kunhan ne noudattavat joka suhteessa SEPA-suoraveloitusta koskevaa sääntökirjaa.

2 UUDET KORTTISTANDARDIT OVAT ELINTÄRKEITÄ, JA STANDARDOINTITYÖN ON EDISTYTTÄVÄ

Korttistandardeja on tärkeää täsmentää, jotta kaikki korttimaksujen käsittelyyn osallistuvat osapuolet (ml. kauppiat ja käsittelypalvelut) pystyvät toimimaan yhdessä esteettömästi. Standardointi myös lisää kilpailua ja helpottaa uusien eurooppalaisten käteiskorttiohjelmien kehitystä (ks. kohta 3). Eurojärjestelmä odottaa pankkisektorin, korttiohjelmien ja standardoijien jatkavan työtään ja viimeistelevän standardit vuoden 2008 loppuun mennessä. EPC:n tulisi koordinoida toimintaa. Lopullisten korttistandardien yhteydessä tulisi esittää analyysi siitä, minkä standardien tulisi olla pakollisia maksukorttien SEPAA luotaessa, sekä julkaista

selkeä käyttöönottoaikataulu. Jotta korttiohjelmat olisivat yhtenäisen euromaksualueen vaatimusten mukaisia, niillä tulisi eurojärjestelmän näkemyksen mukaan olla käytössä yhteisesti määritellyt avoimet standardit (ISO, EMV ym. sikäli kuin standardit ovat olemassa). Yhteentoimivuuden ja turvallisuuden ei pidä kärsiä joidenkin osapuolten omista toiminnallisista ja teknisistä määritelmistä. Jotta voidaan varmistaa, että kaikki yhtenäisen euromaksualueen vaatimukset on otettu huomioon, korttistandardit tulisi laatia sellaisissa standardointielimissä, joissa Euroopan pankkisektori on hyvin edustettuna.

3 TARVITAAN AINAKIN YKSI UUSI EUROOPPALAINEN KÄTEISKORTTIOHJELMA

Eurojärjestelmän näkemys on, että tarvittaisiin vielä ainakin yksi eurooppalainen käteiskorttiohjelma, joka voisi toimia pääasiassa euroalueen maissa. Tällaisen korttiohjelman olemassaolo lisäisi kilpailua ja varmistaisi, että eurooppalaiset pankit olisivat kiinteästi mukana ohjelman hallinnoinnissa. Olisi suotavaa, että korttijärjestelmä toimisi myös euroalueen ulkopuolella, esimerkiksi kaikissa EU-maissa. Maailmanlaajuinen toiminta on vain yksi vaihtoehto, sillä pankit pystyisivät tarjoamaan laajemman käyttöalueen myös yhdistelmäkorttimallin avulla. Mahdollisten uusien eurooppalaisten käteiskorttiohjelmien tulisi toimia EU-lainsäädännön alaisuudessa ja siten myös käsitellä henkilötietoja EU:n tietosuojalainsäädännön mukaisesti. Eurojärjestelmä ymmärtää, että eurooppalaista käteiskorttiohjelmaa ei perusteta hetkessä, eikä eurojärjestelmä odota ohjelman olevan välttämättä valmiina vielä vuonna 2008 tai edes vuonna 2010. Eurojärjestelmä odottaa kuitenkin ensi tilassa pankeilta, korttiohjelmilta ja muilta markkinaosapuolilta tietoa siitä, että uuden korttiohjelman perustamistyö on alkanut.

4 YHDISTELMÄKORTTIMALLI VOI ANTAA KORTTIOHJELMILLE AIKAA PITKÄN AIKAVÄLIN STRATEGIAN KEHITTÄMISEEN

Yhdistelmäkorttimalli tarjoaa pankeille mahdollisuuden järjestää asiakkailleen kortteja, joilla voi maksaa kaikkialla Euroopassa, vaikkei niiden kotimaan korttiohjelmilla – tai edes uudella eurooppalaisella käteiskorttiohjelmalla sen alkuvaiheessa – olisikaan vielä koko Euroopan kattavia hyvitys-/välityspalveluja. Edellytyksenä kuitenkin on, että kaikki mukana olevat korttiohjelmat ovat yhtenäisen euromaksualueen vaatimusten mukaisia. Yhdistelmäkorttimalli on myös yksi korttiohjelmien kolmesta pitkän aikavälin vaihtoehdosta yhtenäisen euromaksualueen vaatimusten täyttämiseksi. Yhdistelmäkorttimalli ei kuitenkaan voi jäädä Euroopan pankkisektorin ainoaksi ratkaisuksi, eikä sitä pitäisi myöskään käyttää ratkaisun lykkäämiseen sen sijaan, että kehitettäisiin aktiivisesti uutta eurooppalaista korttiohjelmaa tai -ohjelmia.

5 KAIKKIEN ON OLTAVA MUKANA

Jotta yhtenäinen euromaksualue voi todella syntyä, tilisiirtovolyymiltaan suurten pankkien on kyettävä lähettämään ja vastaanottamaan SEPA-tilisiirtoja tammikuusta 2008¹ lähtien. Näin saadaan mukaan riittävän suuri osuus maksuista. Näillä pankeilla tulisi olla asianmukaiset järjestelyt valmiina yhden tai useamman muun pankin tai selvitys- ja toimitusmekanismin kanssa tammikuuhun 2008 mennessä. Eurojärjestelmä on kuitenkin hyväksynyt EPC:n jokin aika sitten esittämän näkemyksen, että muiden, pienempien pankkien ei tarvitse vielä kuin *vastaanottaa* SEPA-tilisiirtoja tammikuusta 2008 alkaen – riittää, että ne ryhtyvät

¹ SEPA-tilisiirrot ovat käytettävissä maanantaista 28.1.2008 lähtien. Päivämäärä valittiin niin, että vältetään SEPA-tilisiirtojen asiakaskäytön alkamisen osuinen samaan aikaan pankki- ja teollisuussektoreille tyypillisten vuodenvaihteeseen liittyvien rutiinien, vuodenvaihteen juhlallisuuksista aiheutuvien perinteisten pankkitoiminnan katkosten ja muiden vuodenvaihteeseen ajoitettujen lakiin perustuvien muutosten, kuten Maltassa ja Kyproksessa tapahtuvan euron käyttöönoton, kanssa.

lähettämään SEPA-tilisiirtoja saman vuoden kuluessa.

6 INFRASTRUKTUURIEN TULISI OLLA EUROJÄRJESTELMÄN ASETTAMIEN SEPA-VAATIMUSTEN MUKAISIA

Eurojärjestelmä on määritellyt kriteereitä, joiden avulla arvioidaan, noudattavatko infrastruktuurit yhtenäisen euromaksualueen vaatimuksia ja tarpeita käsittelyn, yhteentoimivuuden, lähetys- ja vastaanottokyvyn, käytettävyyden ja avoimuuden suhteen. Kriteereitä täydennetään myöhemmin yksityiskohtaisemmillä ohjeilla, ja infrastruktuureja kehoitetaan tarkastamaan itse, ovatko ne ohjeiden mukaisia. Kun tarkastukset tehdään yhteisten ohjeiden mukaan ja tulokset julkaistaan, markkinaosapuolet pystyvät vertailemaan infrastruktuureja. EPC:tä on kehoitettu ottamaan kriteerit huomioon, kun se tarkistaa maksujärjestelmäinfrastruktuureja koskevia linjauksiaan (esimerkiksi kun se päivittää yleiseurooppalaisia automaattisia clearingkeskuksia ja selvitys- ja toimitusmekanismeja koskevia ohjeistojaan).

7 KAIKKIEN ASIANOSAISTEN OSALLISTUMISTA TULISI VAHVISTAA

Eurojärjestelmä pitää huolestuttavana, että pankkeja lukuun ottamatta asianosaiset eivät ole riittävästi mukana yhtenäisen euromaksualueen käytännön valmisteluissa eikä niiden toiminnallinen valmius myöskään ole riittävä. Eurojärjestelmä kannustaa EPC:tä ja kansallisia seurantayksiköitä vahvistamaan yhteistoinnin erityisesti julkishallinnon, yritysten ja kauppioiden osallisuutta hankkeessa, jotta ne varmasti saavuttavat SEPA-valmiuden tammi-kuuhun 2008 mennessä. Julkishallintoa pyydetään etenemään SEPA-hankkeelle luvatussa poliittisesta tuesta toiminnallisiin sitoumuksiin siten, että SEPA-maksuvälineet otetaan käyttöön mahdollisimman nopeasti.

8 EUROMAKSUALUEEN PALVELUJA ON JATKUVASTI LAAJENNETTAVA JA SEN YHTENÄISYYTTÄ SYVENNETTÄVÄ

Eurojärjestelmä arvostaa EPC:n tekemää mittavaa työtä yhtenäisen euromaksualueen onnistumisen eteen. EPC:tä kannustetaan jatkamaan toimintaansa Euroopan maksualan markkina-johtoisena päätöksentekoelementinä myös euromaksualueen toteuduttua. Sen odotetaan edistävän euromaksualueen kehittämistä ja palvelujen laajentamista maksualan innovaatioiden avulla: esimerkiksi mainittakoon sähköiset maksutavat verkko-ostoksia varten, suoraveloituksen sähköinen hyväksyminen sekä uudet maksujärjestelyt, kuten etuoikeutetut tilisiirrot. EPC:n odotetaan samaten edistävän euromaksualueen yhtenäisyyden syventämistä lähinnä varmistamalla, että asiakkaiden ja pankkien väliset yhteydet standardoidaan.

9 SEPA-MAKSUVÄLINEIDEN TURVALLISUUTEEN ON KIINNITETTÄVÄ NYKYISTÄ ENEMMÄN HUOMIOTA

Eurojärjestelmä haluaa edelleen korostaa, että maksujen turvallisuuden eteen on tehtävä työtä nopeasti etenkin verkkopankkitoiminnan, verkossa suoritettavien korttimaksujen ja sähköisten maksujen alalla. EPC:ssä on kiinnitetty huomiota lähinnä pankkien välisen tiedonsiirron turvallisuuteen, mutta täysin automaattisen maksujenvälityksen turvallisuuskäsitteitä ei ole vielä määritetty. Turvallisuuden varmistaminen näillä osa-alueilla on pankkiyhteisön edun mukaista, sillä turvallisuuden pettämisestä voi aiheutua rahoitusriskejä ja maineeseen liittyviä riskejä. Maineeseen liittyvää riskiä ei pidä aliarvioida, sillä suuren yleisön luottamus uusiin tuotteisiin ratkaisee sen, otetaanko ne yleisesti käyttöön. Sen vuoksi EPC:tä pyydetään laatimaan arvio siitä, millaisia uhkia täysin automaattiseen maksujen käsittelyyn liittyy, sekä määrittelemään parhaat käytännöt ja edistämään niiden omaksumista pankeissa.

10 KONKREETTISET TOIMEENPANO- JA SIIRTYMÄSUUNNITELMAT TULISI JULKISTAA YLEISÖLLE

Viimeisetkin kansalliset toimeenpano- ja siirtymäsuunnitelmat on saatava valmiiksi ja julkaistava vuoden 2007 loppuun mennessä. Suunnitelmien on oltava konkreettisia ja täsmällisiä, ja niissä tulisi olla ohjeita kaikille asianosaisille. Eurojärjestelmä odottaa, että kaikki suunnitelmat käännetään englanniksi, sillä ne julkaistaan SEPA-verkkosivuston (www.sepa.eu) uudessa linkkihakemistossa avoimuuden lisäämiseksi. Kansallisten seurantayksiköiden tulisi ymmärtää, että siirtymäkautta ei kannata asettaa liian pitkäksi, sillä kahden järjestelmän pyörittäminen rinnakkain on kallista. Seurantayksiköiden tulisi laatia kriteerit, joiden perusteella siirtymäkausi kansallisista maksuvälineistä SEPA-maksuvälineisiin voidaan määrittää. Kriteerien valmistuttua tulisi lyödä lukkoon täsmällinen päivämäärä, jonka jälkeen kansallisia maksuvälineitä ei enää käytetä. Varsinkin useammassa maassa toimivat asiakkaat ja pankit toivovat selkeää päivämäärää. On syytä pitää mielessä, että kansalliset maksuvälineet on vähitellen poistettava käytöstä, sillä niiden ja SEPA-maksuvälineiden jatkuva rinnakkaiskäyttö ei salli asianosaisten hyötyä yhtenäisen euromaksualueen tuomista tehokkuuseduista.

11 YHTENÄISESTÄ EUROMAKSUALUEESTA ON VIESTITTÄVÄ KONKREETTISEMMIN

SEPA-tiedotusohjelman tarkoituksena on jakaa kaikille asianosaisille tietoa yhtenäisen euromaksualueen pitkän aikavälin tavoitteista sekä siihen liittyvistä haasteista ja eduista. Tässä vaiheessa (vuoden 2007 puolivälissä) tärkeimpiä kohderyhmiä ovat toisaalta maksupalvelujen suurkäyttäjät eli suuret yritykset ja julkishallinto sekä toisaalta pienempiä käyttäjiä edustavat kuluttajajärjestöt sekä pienten ja kesisuurten yritysten etujärjestöt. Pankkien, kansallisten seurantayksiköiden ja viranomaisten olisi kannettava päävastuu viestinnästä, sillä niillä on kaikki tärkeä tieto hallussaan ja suora

yhteys kohderyhmiin. Muille SEPA-maksuvälineiden käyttäjille suunnattua viestintää olisi lisättävä vuonna 2008. Erityisesti pankkien olisi esiteltävä todellinen palveluvalikoima, jotta asiakkaat tietäisivät, mitä odottaa yhtenäiseltä euromaksualueelta.

12 SEPA-HANKE VAIKUTTAA MYÖS RAPORTOINTIVAATIMUKSIIN

On poistettava kaikki esteet, jotka voisivat haitata yhtenäisen euromaksualueen toteuttamista. Näin mahdollistetaan tehokas maiden välinen kilpailu vähittäismaksupalvelujen alalla. Eurojärjestelmä toivoo, että Euroopan komissio saisi asetuksen 2560/2001 tarkistuksen valmiiksi mahdollisimman pian. Eurojärjestelmä on jo ehdottanut, että maksutasetilastojen raportointiraja nostettaisiin 50 000 euroon 1.1.2008 alkaen, ja sen mukaan on myönteistä, että useissa maissa viranomaiset ovat jo päättäneet nostaa rajaa odottamatta yhteiseurooppalaista päätöstä.

JOHDANTO

Eurojärjestelmä kannattaa yhtenäisen euromaksualueen (SEPA) luomista. Tavoitteena on, että pienet euromääräiset maksut voidaan hoitaa samoin ehdoin yhdeltä tililtä riippumatta siitä, mihin euroalueen maahan maksu menee. Muutokset edistävät maksumarkkinoiden yhdentymistä, mikä on talouden kannalta erittäin hyvä asia. Samalla SEPA-hanke tukee Lissabonin ohjelman tavoitteita. Kuten eurojärjestelmä on aiemminkin todennut, yhtenäisen euromaksualueen tavoitteena on luoda tilanne, jossa *yksityishenkilöt ja yritykset voivat maksaa kaikkialla euroalueella yhteisillä käteiseen perustumattomilla maksuvälineillä samalta tililtä, joka voi sijaita missä tahansa euroalueella, yhtä helposti, tehokkaasti ja turvallisesti kuin tällä hetkellä kotimaassaan.* Euromaksualueen luominen on markkinaehtoinen hanke, jota koordinoi ja edistää Euroopan maksuneuvosto (European Payments Council, EPC) eli pankkisektorin itsesääntelyelin maksupalvelualalla.

Eurojärjestelmä seuraa muutoksen edistäjän roolissa tarkasti hankkeen kehitystä. Tähän mennessä aiheesta on julkaistu jo neljä eurojärjestelmän seurantaraporttia, joissa kaikissa arvioitiin valmistelujen etenemistä ja opastettiin markkinaosapuolia. Lisäksi on julkaistu erillinen raportti korttimaksuista. Helmikuussa 2006 julkaistun neljännen seurantaraportin jälkeen edistystä on tapahtunut paljon. Lisäksi hanke etenee nyt kriittiseen vaiheeseen, sillä yhtenäisen euromaksualueen perustamiseen tammikuussa 2008 on enää muutama kuukausi.

Tässä vaiheessa on eurojärjestelmän näkökulmasta hyödyllistä julkaista uusi seurantaraportti. Tässä viidennessä raportissa keskitytään niihin osa-alueisiin, joilla on vielä tehtävä työtä yhtenäisen euromaksualueen onnistumisen varmistamiseksi. Seurantaraportti on osoitettu pankkien lisäksi myös muille asianosaisille kuten yrityksille, julkishallinnolle ja kauppiaille. Yhtenäisen euromaksualueen tavoitteet voidaan saavuttaa vain kaikkien asian-

osaisten yhteistyöllä. Raportin analyysissa keskitytään lyhyen aikavälin ongelmiin, jotka voisivat vaikeuttaa yhtenäisen euromaksualueen toteutumista aikataulun mukaisesti tammikuussa 2008, ja pitemmän aikavälin ongelmiin, jotka voisivat heikentää menestystä jatkossa. Lisäksi esitetään markkinoille suosituksia jäljellä olevien ongelmien poistamiseksi. Markkinoita pyydetään toimimaan suositusten mukaan, jotta euromaksualueen tavoitteisiin päästään.

Seurantaraportissa on kolme lukua. Ensimmäisessä luvussa esitetään katsaus SEPA-maksuvälineiden ja -infrastruktuurien tämänhetkiseen kehitysvaiheeseen. Toisessa luvussa käsitellään toimeenpano- ja siirtymävalmisteluja. Kolmannessa luvussa keskitytään yhtenäisen euromaksualueen pohjana olevaan säännöstöön sekä erityisesti uuden maksupalveludirektiivin vaikutuksiin ja SEPA-järjestelyjen ja -ohjeistojen hallinnointiin.

I SEPA-MAKSUVÄLINEIDEN JA -INFRASTRUKTUURIEN KEHITYS JA EUROJÄRJESTELMÄN SUOSITUKSET

I.1 SEPA-MAKSUVÄLINEIDEN KEHITYS

I.1.1 TILISIIRROT

EPC hyväksyi kesäkuussa 2007 SEPA-tilisiirtojärjestelmän perusrakenteen (SEPA-tilisiirtoja koskevan sääntökirjan version 2.3 ja toimeenpano-ohjeet). Tammikuussa 2008 käyttöön tuleva SEPA-tilisiirto perustuu tähän sääntökirjan versioon. Eurojärjestelmä pitää tätä merkittävänä askelena kohti yhtenäisen euromaksualueen syntyä.

Tilisiirtojen käsittelyaika

Tilisiirtoja koskevaan sääntökirjaan on sisällytettävä vielä tapahtumien enimmäiskesto, kuten maksupalveludirektiivissä edellytetään.² Direktiivin mukaan tilisiirtojen tulisi vuoteen 2012 mennessä olla vastaanottajan saatavilla yhden pankkipäivän kuluessa (eli maksutoimeksiannon vastaanottoajankohdan jälkeen maksutapahtuman summa tulisi hyvittää maksun vastaanottajan tilille seuraavan pankkipäivän päättymiseen mennessä, päivänä ”D + 1”). Muutos tulisi sisällyttää suunniteltuihin säännöllisiin sääntökirjan päivityksiin siten, että uudella vaatimuksella korvataan vanha, jonka mukaan maksun on oltava perillä viimeistään päivänä D + 3.

Pankit ja asiakkaat

Eurojärjestelmä on tietoinen EPC:n suosituksesta, jonka mukaan XML-standardi ISO 20022 olisi hyvä ottaa käyttöön SEPA-tilisiirroissa asiakkaiden ja pankkien välillä. Pankkien välisissä tapahtumissa tämä standardi on jo nyt pakollinen. Jotta käyttäjien tarpeisiin kyetään vastaamaan, tarvitaan tehokkaampia otteita tällä saralla (standardeista asiakkaiden ja pankkien välisissä tapahtumissa ks. kohta 1.3).

Eurojärjestelmä on tietoinen myös useiden yksittäisten yhteisöjen työstä toimeenpano-ohjeiden kehittämiseksi eri asiakasryhmien tarpeisiin paperilomakkeisiin perustuvia tilisiirtoja varten. Huolimatta siitä, että eurojärjestelmä

ei halua suosia paperilomakkeiden käyttöä yhtenäisellä euromaksualueella, se kannustaa EPC:tä kehittämään yhteisiä ratkaisuja käyttäjien tarpeisiin, jotta eri puolilla euroaluetta todella tarjottaisiin samoja palveluja.

Etuoikeutetut tilisiirrot

Kuten edellisessä eurojärjestelmän seurantaraportissa jo todettiin, perustilisiirron yhteydessä tulisi olla tarjolla muita yhteisiä toimintoja, joiden ansiosta SEPA-tilisiirroista tulisi asiakkaiden keskuudessa vähintään yhtä suosittuja kuin nykyisistä kansallisista tilisiirroista. Eurojärjestelmän näkemyksen mukaan edellytyksenä on, että asiakkaille pystytään tarjoamaan mahdollisuus etuoikeutettuun tilisiirtoon, joka on perillä samana päivänä. Markkinaosapuolet ovat tehneet arvokasta työtä sellaisen pankkien välisen maksupalvelun kehittämiseksi, jossa maksujen suoritus aika olisi enintään neljä tuntia, ja eurojärjestelmä olettaa seuraavan askelen olevan avointen standardien kehittäminen. Eurojärjestelmä odottaa, että tämä etuoikeutettu maksupalvelu sopeutetaan toimimaan yhtenäisellä euromaksualueella EPC:n hallinnon alla, jotta se sopii muiden SEPA-järjestelyjen joukkoon.

Kaikkien pankkien mukanaolo

Yhtenäisen euromaksualueen onnistumiseksi pankkien, jotka nyt lähettävät ja vastaanottavat tilisiirtoja kotimaassaan, on kyettävä lähettämään ja vastaanottamaan myös SEPA-tilisiirtoja. Jokaisen pankin olisi huolehdittava tarvittavista järjestelyistä tekemällä sopimuksia muiden pankkien kanssa ja/tai liittymällä yhteen tai useampaan selvitys- ja toimitusmekanismiin. Yhtenäisen euromaksualueen hengessä pankkien pitäisi voida vähentää yhteyksiään selvitys- ja toimitusmekanismeihin. Tämä kuitenkin edellyttää, että selvitys- ja toimitusmekanismit varmistavat keskinäisen yhteistyön avulla, että maksuja kyetään edelleen toimittamaan kaikkiin pankkeihin. Eurojärjestelmä on laatinut infrastruktuureja varten kriteerejä,

² Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä maksupalveluista sisämarkkinoilla käsitellään myös luvussa 3.

joissa edellytetään yhteentoimivuutta muiden selvitys- ja toimitusmekanismien kanssa.

Eurojärjestelmä hyväksyy kuitenkin EPC:n viime aikoina esittämän näkemyksen, jonka mukaan tilisiirtovolyymiltaan suurten pankkien tulisi pystyä lähettämään ja vastaanottamaan SEPA-tilisiirtoja tammikuusta 2008 alkaen. Sen sijaan muiden, pienempien pankkien voidaan odottaa vastaanottavan SEPA-tilisiirtoja jo tammikuussa 2008, vaikka riittää, että ne saavuttavat *lähettämisvalmiuden* vuoden 2008 kuluessa. EPC kaavailee perustavansa tietopankin, josta voidaan seurata, mitkä pankit ovat mukana järjestelyssä ja pystyvät vastaanottamaan SEPA-tilisiirtoja. Eurojärjestelmä on kiinnostunut tietämään, mitkä pankit luetaan kansallisissa siirtymäsuunnitelmissa suuriin pankkeihin.

1.1.2 SUORAVELOITUS

EPC hyväksyi kesäkuussa 2007 SEPA-suoraveloitujärjestelmän perusrakenteen (SEPA-suoraveloitusta koskevan sääntökirjan version 2.3 ja toimeenpano-ohjeet). Sääntökirjassa esitetään joukko pankkien välisiä sääntöjä, käytäntöjä ja standardeja, joiden avulla pankkisektori pystyy tarjoamaan perustason suoraveloitujärjestelmän asiakkaidensa käyttöön. Eurojärjestelmä pitää myös tätä suurena askeleena kohti yhtenäisen euromaksualueen syntyä. SEPA-suoraveloitujärjestelmä ei kuitenkaan perusmuodossaan vastaa kaikkien velallisten ja näiden pankkien tarpeita. Joissakin maissa myös laskuttajilla on lisävaatimuksia. Jotta SEPA-suoraveloituksesta tulisi menestys, kaikkien asianosaisten tarpeet on otettava huomioon.

Lopullinen SEPA-suoraveloitujärjestelmä

EPC on ryhtynyt laatimaan lisäpalveluja perustason suoraveloitujärjestelmän parantamiseksi. Näin halutaan ottaa huomioon velallisten ja näiden pankkien huoli maksujen hyväksymisen turvallisuudesta sekä luoda järjestelyt myös yritysten välistä B2B-suoraveloitusta (business-to-business) varten. Kehitteillä ovat erityisesti sähköinen hyväksyntä ja hyväksynnän tarkistus velallisen pankissa, mikä saattaa ratkaista

velallisten ja näiden pankkien ongelmat joissakin pankkiyhteisöissä. Joissakin yhteisöissä voidaan silti kohdata vaikeuksia nykyisten kotimaisten suoraveloitusten siirtämisessä perustason SEPA-suoraveloitujärjestelmään, etenkin yrityssektorilla, sillä uuden palvelun tulisi tarjota sama palvelutaso ja vastata edelleen asiakkaiden tarpeita. Olisi huolestuttavaa, jos nämä yhteisöt jättäytyisivät SEPA-suoraveloituksen ulkopuolelle. EPC:tä kehoitetaan ratkaisemaan ongelmat asiakkaiden tarpeiden mukaisesti.

EPC:n olisi ylipäättään kiireesti ja täsmällisesti selvitettävä, millaisia ominaisuuksia uudet palvelut tuovat SEPA-suoraveloitukseen. Kaikilla asianosaisilla tulisi olla varmuus SEPA-suoraveloituksen lopullisesta muodosta vuoden 2007 loppuun mennessä.

Kattavuus ja käyttäjien hyväksyntä ratkaisevat

Eurojärjestelmä uskoo, että pankkien on edelleen seurattava valppaasti tiettyjä osa-alueita, jotta SEPA-suoraveloituksesta tulisi menestys. Jotta SEPA-suoraveloitusta saavuttaisi asiakkaiden hyväksynnän, ainakin kaikissa euroalueen pankeissa tulisi olla riittävä palvelutaso ja kaikkien pankkien tulisi kyetä lähettämään ja vastaanottamaan uusia SEPA-muotoisia suoraveloitusmaksuja. Tällainen kattavuus on elintärkeää yhtenäisen euromaksualueen onnistumiselle. Kattavuus on myös tae siitä, että riittävän suuri osa suoraveloituksista muunnetaan nykyisestä kansallisesta muodostaan SEPA-muotoisiksi verraten pian. Se myös paljastaa, ovatko pankit valmiit sitoutumaan yhtenäisen euromaksualueen tavoitteisiin myös käytännön tasolla. Riittämätön kattavuus voisi vaarantaa siirtymisen SEPA-suoraveloitukseen, sillä asiakkaat saattaisivat joko päätyä käyttämään muita maksuvälineitä tai jatkaa omaa kansallista suoraveloitustaan, jolloin uusi suoraveloitujärjestelmä ei ehkä saisikaan asiakkaikseen riittävän suurta osaa käyttäjistä.

SEPA-suoraveloitusta asiakkaiden saataville mahdollisimman pian

SEPA-suoraveloitusta piti alun perin ottaa käyttöön 1.1.2008, kuten muutkin SEPA-maksu-

välineet, ja suuren osan maksuista odotettiin siirtyvän uuteen järjestelmään vuoden 2010 loppuun mennessä. Maksupalveludirektiivin viivästymisen vuoksi EPC on kuitenkin viime aikoina todennut, että pankit voivat ottaa uuden järjestelmän käyttöön koko euroalueen laajuudella vasta marraskuusta 2009 alkaen, sillä siihen mennessä maksupalveludirektiivi on saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä. Eurojärjestelmän näkemyksen mukaan pankit ja pankkiyhteisöt voivat kuitenkin aivan hyvin tarjota SEPA-suoraveloitusta asiakkailleen aikaisemminkin esimerkiksi kansallisella tasolla. SEPA-suoraveloituksen käyttöönoton valmistelua tulisi joka tapauksessa jatkaa.

Ennen SEPA-suoraveloituksen käyttöönottoa on myös saatava selvyyttä mahdollisista toimitusmaksuista. Eurojärjestelmällä ei ole virallista kantaa toimitusmaksuihin, sillä nämä asiat kuuluvat Euroopan komission kilpailun pääosaston toimivaltaan. Eurojärjestelmä on tietoinen EPC:n ehdottamasta yhtenäisestä ylärajasta pankkienvälisille tasoitusmaksuille. Yleisesti ottaen suoraveloitusten käsittelystä koituu kuluja lähinnä velallisen pankille ja tuloja vastaavasti velkojan pankille. Tämän vuoksi velallisen pankin ja velkojan pankin välinen tasoitusmaksu voisi olla toimiva keino lisätä SEPA-suoraveloituksen houkuttavuutta velallisen pankkien keskuudessa ja laajentaa siten sen kattavuutta. Eurojärjestelmä kehottaa komissiota antamaan toimitusmaksun sovellettavuudesta mahdollisimman pian selvempää tietoa ja ohjeita, joita markkinat voisivat käyttää lähtökohtanaan laatiessaan SEPA-suoraveloitusta koskevia kauaskantoisia sääntöjä.

Suoraveloitusvaltuutusten siirtäminen uuteen järjestelyyn helpoksi

Joitakin pankkeja huolestutti, että suoraveloitusvaltuutusten siirtäminen nykyisistä kansallisista suoraveloituksista uuteen SEPA-suoraveloitukseen voisi olla ongelmallista ja että joissakin maissa saatetaan tarvita uusi valtuutus. Kansallisten pankkiyhteisöjen olisi selvitettävä asiaa yhdessä maansa lainsäätäjien ja kansallisen keskuspankin kanssa ja yritettävä löytää käytännönläheisiä ratkaisuja, joista ei

aiheudu kohtuutonta taakkaa sen enempää pankeille kuin niiden asiakkaillekaan. Tämä helpottaisi merkittävästi siirtymistä uuteen SEPA-suoraveloitukseen.

1.1.3 KORTTIMAKSUT

Eurojärjestelmä julkaisi marraskuussa 2006 raportin ”Maksukorttien SEPA – eurojärjestelmän näkemys”. Sen jälkeen järjestettiin tapaamisia ja käytiin keskusteluja markkinaosapuolten sekä Euroopan komission kanssa palautteen saamiseksi raportissa esiin tuoduista seikoista.

Suositus eurooppalaisen käteiskorttiohjelman perustamisesta

Eurojärjestelmä suosittelee voimakkaasti ainakin yhden uuden eurooppalaisen käteiskorttiohjelman perustamista lähinnä euroaluetta ajatellen. Olisi suotavaa, että korttijärjestelmä toimisi myös euroalueen ulkopuolella, esimerkiksi kaikissa EU-maissa. Maailmanlaajuisuutta ei pidetä välttämättömänä. Pankit voisivat taata laajemman kattavuuden myöntämällä yhdistelmäkortteja. Uusi korttiohjelma voitaisiin luoda joko perustamalla kokonaan uusi ohjelma tai yhdistämällä olemassa olevia kansallisia korttiohjelmiä. Vaihtoehtoisesti jokin olemassa oleva kansallinen ohjelma voisi levittäytyä nykyistä laajemmalle. Eurojärjestelmän toive johtuu siitä, että useimmat nykyisistä kansallisista käteiskorttiohjelmissä ja korttien käsittelijöistä toimivat tehokkaasti ja niillä on alhaiset palvelumaksut. Samat edut tulisi säilyttää myös yhtenäisellä euromaksualueella. Uusi korttiohjelma lisäisi kilpailua niin korttiohjelmien, korttien käsittelijöiden kuin pankkien keskuudessa. Lisäksi pankeilla voisi olla nykyistä monimuotoisempi rooli korttiohjelmien hallinnoinnissa ja omistusjärjestelyissä. Kilpailu korttiohjelmien, korttien käsittelijöiden ja pankkien keskuudessa on ensiarvoisen tärkeää, jotta kortinhaltijoilla, kauppiaille ja pankeilla olisi mahdollisimman paljon valinnanvaraa. Kortinhaltijoilla pitää olla mahdollisuus valita korttiohjelmien välillä. Kauppiaiden tulee voida päättää, minkä ohjelman kortteja he ottavat vastaan ja minkä pankin he valitsevat maksupäätetapahtumien hyvittäjäksi/välittäjäksi. Pankeilla on oltava

mahdollisuus valita, minkä ohjelman kortteja ne myöntävät, minkä ohjelman korteilla tehtyjä maksuja ne hyvittävät/välittävät ja miltä palveluntarjoajalta ne ostavat maksujen käsittelypalvelut ja muita korttipalveluja. Lisäksi eurooppalaisten pankkien on jo nyt pohdittava korttimaksujärjestelyjen ja käsittelypalvelujen hallinnointiin liittyviä kysymyksiä pitemmällä aikavälillä ja päätettävä, kuinka laajalti ne haluavat jatkossa itse hallita maksukorttitoimintojaan ja millainen rooli niillä on tulevaisuudessa tällä asiakassuhteiden kannalta ensiarvoisen tärkeällä saralla.

Eurojärjestelmä myöntää, että eurooppalaisen korttiohjelman laatiminen ja toteuttaminen on monimutkainen ja huomattavia investointeja vaativa hanke riippumatta siitä, luodaanko kokonaan uusi korttiohjelma vai perustuuko uusi ohjelma nykyisten korttiohjelmien yhteistyöhön tai levittäytymiseen. Eurojärjestelmä kuitenkin kiinnittää maksukorttialan huomiota siihen, että uuden korttiohjelman perustamisen pitäisi olla huomattavasti yksinkertaisempaa ja edullisempaa kuin aikaisemmin, koska 1) korttiohjelmat ja maksujen käsittely on erotettu toisistaan ja 2) maksukorttiohjelmiä varten on kehitetty standardeja. Eurojärjestelmä kannustaa EPC:tä tarkastelemaan uudelleen mahdollisuutta luoda SEPA-tilisiirron ja SEPA-suoralevityksen lisäksi SEPA-käteiskortit.

On syytä huomata, että Yhdysvalloissa, Japanissa ja Kiinassa perustettujen korttiohjelmien kaltaisen uuden eurooppalaisen käteiskorttiohjelman perustaminen on pitkälti poliittinen tavoite. Eurojärjestelmä kehottaa pankkeja omaksumaan tämän tavoitteen.

Eurojärjestelmä ymmärtää, että uuden Euroopan laajuisen korttiohjelman luominen voi vielä kestää, eikä tällaisen korttiohjelman voida vaatia käynnistyvän vielä 1.1.2008. Euroopan pankkisektorilta odotetaan kuitenkin osoitusta siitä, että tähän suuntaan on aikomus edetä.

Eurojärjestelmän kanta yhdistelmäkortteihin

Yhdistelmäkorttimallin avulla korttiohjelmat pystyvät todennäköisesti täyttämään yhtenäisen

euromaksualueen vaatimukset 1.1.2008 mennessä. Näin pankkialalle – ja muille osapuolille – jää riittävästi aikaa eurooppalaisen ratkaisun kehittämiseen.

Eurojärjestelmä ei ole missään vaiheessa vastustanut yhdistelmäkortteja sinänsä (edellyttäen, että osallistuvat korttiohjelmat ovat yhtenäisen euromaksualueen vaatimusten mukaisia). Yhdistelmäkorttimalli on käyttökelpoinen vaihtoehto myös pitkällä aikavälillä. Jossakin vaiheessa kuitenkin kaikki maksukorttimarkkinoilla tuntuivat suunnittelevan yhdistelmäkorttimalliin siirtymistä, jolloin siitä olisi muodostunut ainoa vaihtoehto korttiohjelmien saattamiseksi yhtenäisen euromaksualueen vaatimusten mukaisiksi. Eurojärjestelmän oli painotettava, että yhdistelmäkorttimalli ei voi jäädä ainoaksi vaihtoehdoksi. Eurojärjestelmä on korostanut suhtautuvansa tasapuolisesti kaikkiin kolmeen SEPA-korttiohjeistossa esitettyyn vaihtoehtoon³, mikäli ne kaikki toteutuvat. Näin varmistetaan monipuolisuus markkinoilla. Laajamittainen yhdistelmäkorttien käyttö ei kuitenkaan edistä yhtenäisen euromaksualueen pitkän aikavälin tavoitetta yhdyntyneistä maksukorttimarkkinoista. Se voisi pikemminkin johtaa siihen, että kehitys jäisi nykyiselleen.

Jotkin markkinaosapuolet uskovat, että kaikkien korttiohjelmien täyttyessä yhtenäisen euromaksualueen vaatimukset ja kansallisten

3) SEPA-korttiohjeistossa määritellään kolme eri toimintamallia korttiyhtiöille, jotka haluavat tarjota ohjeiston mukaisia tuotteita (malleja voidaan myös yhdistellä):

1) Vaihetaan kansallisten korttien tilalle jotkin SEPA-korttiohjeiston mukaiset kansainväliset kortit. Tässä tapauksessa yhdistelmäkortit eivät ole enää tarpeen, sillä sekä maasta toiseen tehtävät että kansalliset maksut hoituvat automaattisesti samalla kortilla.

2) Kehitetään yhteistyötä muiden liikkeeseenlaskijoiden kanssa tai laajennutaan koko euroalueelle. Yhteistyössä voitaisiin esimerkiksi sopia, mitä kortteja kaikki osallistujat hyväksyvät. Korttiohjelman laajentuessa koko euroalueelle pankit kaikkialla euroalueella voisivat laskea liikkeeseen kyseisen ohjelman kortteja ja hyvittää/välittää niillä suoritettuja maksuja ja kauppiat voisivat ottaa näitä kortteja vastaan kaikissa euroalueen maissa.

3) Lasketaan liikkeeseen yhdistelmäkortteja, joissa on kansallisen maksuominaisuuden lisäksi jonkin kansainvälisen korttiohjelman maksuominaisuus (useimmissa maissa on jo tällaisia kortteja), kunhan kumpikin ohjelma on SEPA-korttiohjeiston mukainen.

markkinoiden avauduttua päästään tilanteeseen, joka poikkeaa jo varsin paljon nykyisestä kansallisiin markkinoihin jakautuneesta markkinarakenteesta. Eurojärjestelmä yhtyy tähän näkemukseen mutta huomauttaa, että kansallisten markkinoiden avaaminen on vielä toteutettava käytännössä. Maksukorttien SEPAn vauhdittamiseksi pankkien olisi pyrittävä varmistamaan, että 1.1.2008 ja sen jälkeen myönnettävät uudet yleismaksukortit ovat EMV-standardin mukaisia ja niissä käytetään PIN-koodia, sekä takamaan, että näitä uusia kortteja voidaan käyttää kaikkialla euroalueella (mikäli kauppias hyväksyy kortin ja sen tekniset standardit). Sellaiset yleismaksukortit, joita ei voi käyttää koko euroalueella, olisi poistettava käytöstä vuoden 2010 loppuun mennessä.

Yhdistelmäkorttimalli eurooppalaisen korttiohjelman yhteydessä

Eurojärjestelmän näkemyksen mukaan eurooppalaisen käteiskorttiohjelman kortteja liikkeeseen laskevien pankkien saattaa olla hankalaa taata korteille laaja maantieteellinen käyttöalue ohjelman alkuvaiheessa. Jotta uusi korttiohjelma onnistuisi, on ratkaisevan tärkeää, että kortteja liikkeeseen laskevilla pankeilla on mahdollisuus yhdistää eurooppalaisen ohjelman korttiin jonkin kansainvälisen ohjelman maksuominaisuus. On pidettävä mielessä, että maksukorttialalla tehtyä kyselyä koskevassa Euroopan komission raportissa todetaan, että yhdistelmäkorttitoiminnan ”kieltäminen kilpailijoina pidettyjen tai muiden kuin pankkien verkkojen kanssa saattaa rajoittaa [...] kilpailua”⁴. Eurojärjestelmä vetoaa kaikkiin kansainvälisiin korttiohjelmiin, jotta ne olisivat valmiita yhteistyöhön ja yhdistelmäkorttitoimintaan ja hyväksyisivät korttiohjelmiensa maksuominaisuuden yhdistämisen rinnakkaisten ohjelmien kortteihin. Näin taattaisiin laajempi kattavuus niin yhtenäisellä euromaksualueella kuin sen ulkopuolellakin. Lisäksi SEPA-korttiohjeistossa edellytetään, että kansallisille maksukorttimarkkinoille päästetään kilpailevia korttiohjelmiä ja käsittelypalveluja. Siksi kansallisten korttiohjelmien ei pitäisi olla lähtökohtaisesti etusijalla maksupäätteissä (eli maksupäätteet eivät saisi valita maksuominais-

suutta automaattisesti sen mukaan, käytetäänkö korttia liikkeeseenlaskumaassa vai ulkomailla), vaan kauppiaan tai kortinhaltijan tulisi valita itse, minkä ohjelman maksuominaisuutta käytetään.

Siirtomaksut

Eurojärjestelmällä ei ole virallista kantaa siirtomaksuihin, sillä nämä asiat kuuluvat Euroopan komission kilpailun pääosaston toimivaltaan. Eurojärjestelmä ei sen enempää odota siirtomaksujen poistuvan kuin puolustakaan niiden käyttöä. Eurojärjestelmä kuitenkin toivoo komissiolta mahdollisimman pikaista päätöstä nykyisistä siirtomaksuista. Markkinat voisivat sitten käyttää päätöstä lähtökohtanaan laatiesaan kauaskantoisia sääntöjä korttiohjelmeille. Markkinoilla tällä hetkellä vallitseva epävarmuus hankaloittaa olemassa olevien kansallisten korttiohjelmien muuntamista ja mahdollisten uusien Euroopan laajuisten korttiohjelmien perustamista.

Eurojärjestelmä korostaa edelleen, että maantieteelliset erot siirtomaksuissa korttiohjelman sisällä (mikäli niitä peritään) eivät ole yhtenäisen euromaksualueen perusajatuksen mukaisia enää pitkällä aikavälillä, jos ja kun euroalueen sisäiset maksukorttimarkkinat yhdentyvät kotimaanmarkkinoiksi. Siirtymäkaudella tällaiset erot voitaisiin kuitenkin hyväksyä muutosten helpottamiseksi kansallisilla markkinoilla, kun otetaan huomioon kustannustekijöiden ja markkinarakenteiden erot euroalueen maiden välillä. Eurojärjestelmän tavoitteena on, että hinnat eivät nouse voimakkaasti kansallisilla markkinoilla, sillä hinnankorotukset heikentäisivät SEPA-hankkeen kannatusta suuren yleisön keskuudessa.

Maksujärjestelmien kitkattoman toiminnan ja varsinkin sosiaalisesti tehokkaiden maksuvälineiden käytön edistämiseksi on tärkeää, että siirtomaksut (mikäli niitä peritään) eivät nosta hintoja niin, että se saisi käyttäjät (kauppiaat ja kortinhaltijat) välttämään näiden tehokkaiden maksuvälineiden käyttöä.

4 Komission tiedonanto (loppuraportti), kohta 21, s. 6.

Maksukorttistandardien kehittäminen

EPC koordinoi maksukorttistandardien määrittelytyötä. Se on yhdistellyt olemassa olevia standardointialoitteita ja määrittänyt niiden yhteydessä liiketoiminnan edellytyksiä (esimerkiksi korttiohjelmien yhteentoimivuus, turvallisuus ja markkinoille pääsy). Maksukorttistandardit helpottavat huomattavasti eurooppalaisten käteiskorttiohjelmien kehittämistä, sillä korttiohjelmat voivat helposti käyttää standardeja omissa säännöissään. Lisäksi standardeilla valmistetaan tietä yksittäisistä korttiohjelmista riippumattomille korttimaksuja maksupäätstandardeille. Eurojärjestelmä tukee pankkialan, korttiohjelmien ja standardointilaitosten työtä. Koska maailmanlaajuisia maksukorttistandardeja kehitetään kansainvälisissä standardointilaitoksissa, Euroopan pankkisektorin on ensiarvoisen tärkeää olla vahvasti edustettuna näissä laitoksissa, jotta se voisi ajaa läpi SEPA-vaatimuksia.

Koko maksukorttiala on hyväksynyt maksukorttien ja päätteiden yhteentoimivuutta koskevan EMV-standardin ja sen toteuttamista koskevat parannetut ohjeet (EMV-lyhenne muodostuu standardin alullepanijoiden eli Eurocard-, MasterCard- ja VISA-korttiyhtiöiden nimien alkukirjaimista, ja standardin tavoitteena on maksukorttien sirujen yhteentoimivuus maksupäätteiden kanssa). EMV-standardia on täydennetty yhteisiä maksusovellusmäärittämiä koskevalla CPA-standardilla (Common Payment Application Specification), joka käsittelee maksujen suorittamisessa käytettävien sirujen sisältämiä maksusovelluksia. Maksupäätteitä varten ollaan kehittämässä vastaavanlaista FAST-maksutapahtumastandardia (Financial Application Specification for SCF-Compliant EMV Terminals), joka sisältää sovellusmäärittämiä SEPA-korttiohjeiston mukaisia EMV-maksupäätteitä varten. EMV-, CPA- ja FAST-standardit on kehitetty markkinoiden aloitteesta standardeiksi maksukortteille ja korttimaksutapahtumille. Viranomaisten osallistuminen standardointityöhön ei siis vaikuta tässä vaiheessa tarpeelliselta, vaikka standardien valmistumisesta ja käyttöönottoaikataulusta ei ole varmuutta. On selvää, että

maksukorttialan standardien onnistuminen edellyttää selkeää määrittelyä, viestintää ja toimeenpanoa. Näin välttyään paikallisilta tulkinnoilta.

Toinen standardointityön alue ovat maksupäätteet sekä niiden ja maksupäätetapahtumien hyvittäjien/välittäjien väliset yhteydet. Markkinoiden aloitteesta on käynnistetty useita standardointihankkeita. Tällä alalla standardien määrittely on kuitenkin hankalaa, sillä eri maissa on perinteisesti käytetty eri tieto- ja sanomamuotostandardeja. Uusien standardien toimeenpanosta tulee pitkälinen prosessi nyt käytössä olevan vanhan laitepohjan laajuuden vuoksi. Eurojärjestelmä seuraa tarkasti standardointityön etenemistä ja sitä, miten nopeasti standardit saadaan käyttöön.

EPC on perustanut erityisen työryhmän, jonka tehtävänä on tarkastella maksupäätetapahtumien hyvittäjän/välittäjän sekä kortin liikkeenlaskijan välistä vaihetta korttimaksujen käsittelyprosessissa. Tästä vaiheesta ei ole vielä käynnistetty koko pankkialan kattavaa standardointihanketta. Eurojärjestelmän näkemyksen mukaan yhteiseurooppalainen standardi lisäisi kilpailua käsittelypalvelujen välillä ja vähentäisi selvitys- ja toimituskuluja. Olisikin ryhdyttävä toimiin ISO 8583 standardin eri soveltamiskäytäntöjen yhdenmukaistamiseksi, ja ISO 20022 XML -standardin käyttöä olisi tutkittava.

Lisäksi olisi kiinnitettävä erityistä huomiota sertifiointiin ja tyyppihyväksyntään, sillä käytäntöjen hajanaisuus kasvattaa maksupäätteisiin liittyviä kustannuksia. Avoimeen ja vakaiseen menetelmään perustuva turvallisuusarviointi on ensiarvoisen tärkeää, jotta jatkossakin voidaan taata, että maksukortteja ja -päätteitä on turvallista käyttää. Turvallisuusarviointi ja toimivuustestit olisi järjestettävä niin, että maksupäätelaitteiden ei tarvitse testauttaa laitteitaan kuin kerran. Siksi sertifiointiviranomaisilla olisi periaatteessa oltava lupa myöntää sertifikaatteja kaikille SEPA-korttiohjelmille. Eurojärjestelmä kehottaakin kaikkia asianosaisia osallistumaan

rakentavasti tällä saralla toteutettaviin hankkeisiin.

Eurojärjestelmä korostaa, että turvallisuutta ja kaikkien osapuolten yhteentoimivuutta (kauppiat ja käsittelypalvelut mukaan lukien) koskevien maksukorttistandardien käyttöönoton on oltava pakollista. Tämä on ensiarvoisen tärkeää, koska korttiohjelmien leviäminen useimpiin SEPA-maihin ja uuden Euroopan laajuisen korttiohjelman luonti edellyttävät standardointia. Lisäksi standardointi on edellytyksenä maksukorttimarkkinoiden yhdentymiselle sekä sille, että korttimaksuja voidaan käsitellä samoin kaikkialla Euroopassa ja että voidaan taata vapaus palveluntarjoajien ja korttien käsittelijöiden valinnassa. Kaikki standardit, joiden tuloksena euroalueen maksukorttimarkkinat ovat jakautuneet kansallisten rajojen tai korttiohjelmien rajojen mukaan, olisi poistettava ja korvattava vähintään Euroopan laajuisilla ja mieluiten maailmanlaajuisilla standardeilla.

Standardit vievät muutosta eteenpäin, ja siksi eurojärjestelmä odottaa, että ne saadaan määritettyä ja toteutettua mahdollisimman nopeasti, jotta maksukorttien SEPAn eteneminen ei hidastu. Standardit olisi määriteltävä vuoden 2008 loppuun mennessä.

Kolmen osapuolen maksukorttiohjelmat SEPA-vaatimusten mukaisiksi

Yleisesti ottaen eurojärjestelmä katsoo, että yleismaksukortteja – ja varsinkin liikkeeseenlaskumaan ulkopuolella kelpaavia kortteja – liikkeeseen laskevien ns. kolmen osapuolen korttiohjelmien (eli korttiohjelmien, jotka huolehtivat korttien liikkeeseenlaskusta ja maksutapahtumien hyvittämisestä/välittämisestä ilman pankkien apua) kannattaisi noudattaa maksukorttien SEPAA koskevaan eurojärjestelmän raporttiin⁵ sisältyviä suosituksia. Jonkinasteinen mukauttaminen on kuitenkin tarpeen. Eurojärjestelmä tarkastelee asiaa piakkoin lähemmin keskusteltuaan markkinaosapuolten kanssa.

Eurojärjestelmä katsoo, että korttiohjelma on yhtenäisen euromaksualueen vaatimusten mukainen, jos se noudattaa SEPA-korttiohjeistoa ja jos siinä on otettu huomioon seuraavat tarpeet:

- Kauppiaille ja kortinhaltijoille on tarjottava samat palvelut kaikkialla euroalueella – ilman että mahdolliset lisätoiminnot haittaavat ohjelmien yhteentoimivuutta.
- Kauppiailta ja kortinhaltijoilta perittävien maksujen (mikäli niitä peritään) tulisi pitkällä aikavälillä olla saman korttiohjelman korteista samat kaikkialla euroalueella.
- Korttiohjelmien on määriteltävä ja julkistettava yhtenäisen euromaksualueen vaatimusten täyttämiseen tähtäävä keskipitkän ja pitkän aikavälin strategia, joka on yhdenmukainen SEPA-hankkeen pitkän aikavälin tavoitteiden kanssa.
- Korttiohjelmien tulisi osallistua yhteisten standardien määrittämiseen ja sitoutua selkeästi ottamaan standardit käyttöön määräajassa.
- Henkilötietoja ei pitäisi siirtää eritellyssä muodossa maihin, joissa ei noudateta EU:n tietosuojasääntöjä.
- On luotava toimiva strategia maksukorttipetosten ja eritoten rajat ylittävien petosten vähentämiseksi.
- Maksukorttiohjelmien hallinnointi ja maksujen käsittely on erotettava toisistaan tehokkaasti ja siten, että estetään ristisubventiot ja muut käytännöt, joilla korttiohjelmat voisivat asettaa omat käsittelypalvelunsa etuoikeusasemaan.

Puhtaiden kolmen osapuolen korttiohjelmien kohdalla vaatimus korttiohjelmien hallinnoinnin ja maksujen käsittelyn erottamisesta voi

⁵ Ks. raportti ”Maksukorttien SEPA – eurojärjestelmän näkemys”, marraskuu 2006.

tuntua tarpeettomalta. Niissä tapauksissa, joissa kolmen osapuolen korttiohjelmaan liittyy lisensoijia (joiden nojalla kumppanipankit laskevat liikkeeseen korttiohjelman tunnuksella varustettuja kortteja ja/tai hyvittävät/välittävät niillä suoritettuja maksuja), korttiohjelman hallinnointi ja maksujen käsittely on kuitenkin tarpeen erottaa toisistaan kahdesta syystä.

Jos sama lisensoitu pankki huolehtii sekä korttien liikkeeseenlaskusta että maksutapahtumien hyvittämisestä/välittämisestä, voidaan käyttää mitä tahansa käsittelypalvelua. Maksujen selvitys ja toimitus suoritetaan tällöin pankin sisällä. Kun liikkeeseenlaskusta ja maksujen hyvittämisestä/välittämisestä huolehtivat eri pankit, on tärkeää, että maksujen käsittely, selvitys ja toimitus hoidetaan saman käsittelypalvelun kautta. Jos korttiohjelman hallinnointi ja maksujen käsittely on erotettu toisistaan, pankit voivat valita minkä tahansa käsittelypalvelun.

Neljän osapuolen korttiohjelmien edellytetään tekävän kattavia muutoksia liiketoimintamalleihinsa yhtenäisellä euromaksualueella. Esimerkiksi korttiohjelmien hallinnointi ja käsittelypalvelut on pidettävä erillään, ja korttiohjelmien on otettava etäisyyttä mahdollisiin omiin maksujenkäsittelijöihinsä. Jos lisensoijien välityksellä toimivien kolmen osapuolen korttiohjelmien ei tarvitsisi erottaa toisistaan korttiohjelman hallinnointia ja maksujen käsittelyä, niille syntyisi kilpailuetu neljän osapuolen korttiohjelmiin nähden. Näiden toimintojen erottaminen toisistaan edistäisi käsittelypalvelujen markkinoiden kehittymistä.

Eurojärjestelmä pohtii edellä esitettyjä seikkoja jatkossa lähemmin.

Korttimaksut ja hinnat yhtenäisellä euromaksualueella

Useat markkinaosapuolet ovat korostaneet, että yhtenäisen euromaksualueen myötä kuluttajilta ja kauppiailta perittävät korttimaksut väistämättä nousevat joissakin maissa keskimääräisten hintojen lähentyessä toisiaan ja ristisubventiomahdollisuuksien heiketessä. Eurojärjestelmän kannalta tämä on vaikea asia. Yleisesti

ottaen hinta- ja palvelutason pitäisi määräytyä markkinalähtöisen prosessin tuloksena. Yhtenäistä euromaksualueetta ei missään olosuhteissa tule käyttää perusteena yleisen hintatason nostamiselle. Eurojärjestelmän linja on tässäkin raportissa, että nykyisille korttiohjelmille ja käsittelypalveluille useissa maissa ominaiset tehokkuus ja alhaiset palvelumaksut on säilytettävä.

Korttimaksujen seurantajärjestelmä voisi olla tärkeässä asemassa tässä suhteessa. Eurojärjestelmä on korostanut, että seurantajärjestelmä todennäköisesti hyödyttäisi pankkeja, sillä se auttaisi niitä puolustautumaan perusteettomia hinnankorotussyöttöksiä vastaan. Pankkien tulisi siis suhtautua myönteisesti seurantajärjestelmän luomiseen. Erityisesti kuluttajat ovat kannattaneet ajatusta seurantajärjestelmän luomisesta (eli tietojen keruusta ilman pyrkimystä hintojen sääntelyyn). Jotkin pankit ovat kyseenalaistaneet eurojärjestelmän toimivallan asiassa sekä eurojärjestelmän ja Euroopan komission rinnakkaisen toimimisen, joka näiden pankkien mukaan voisi johtaa epäjohtomukaisiin tuloksiin. Pankit ovat myös epäilleet, että seurantajärjestelmää voitaisiin käyttää hintojensääntelymekanismina. Euroopan komission kilpailun pääosasto kuitenkin kannatti erityisen voimakkaasti ajatusta korttimaksujen seurantajärjestelmästä. Eurojärjestelmä kartoittaa parhaillaan mahdollisuuksia perustaa korttimaksujen seurantajärjestelmä.

Kauppioiden rooli yhtenäiseen euromaksualueeseen siirryttäessä

Kauppiaille on käyttäjien ominaisuudessa mahdollisuus vaikuttaa SEPA-hankkeen kehittämiseen. Yhtenäiseen euromaksualueeseen siirtymisen ei tulisi olla pelkästään tarjontaa vaan myös kysyntälähtöinen prosessi. Esimerkiksi maksupäätteitä standardoidaan yhä laajemmin, ja kauppiat voivat tulevaisuudessa valita minkä tahansa valmistajan maksupäätteen ja/tai käyttää mitä tahansa maksujen hyvittäjä/välittäjä euroalueella.

Eurojärjestelmä kehottaa kauppiaita 1) ottamaan käyttöön maksupäätteitä koskevat SEPA-

standardit, 2) tukemaan uusia eurooppalaisia korttiohjelmia hyväksymällä niiden kortit liikkeissään, mikäli se on kannattavaa, ja 3) toimimaan yhteistyössä maksukorttipetosten torjumiseksi. Lisäksi eurojärjestelmä kehottaa EPC:tä ottamaan kauppiaat mukaan SEPA-standardien vahvistamiseen sekä petosten torjuntaohjelmiin.

1.2 INFRASTRUKTUURIEN KEHITYS

1.2.1 MARKKINOIDEN TOIMET

Yhteentoimivuus ja kaikkien tavoittaminen

Neljännessä SEPA-seurantaraportissaan eurojärjestelmä kehotti (sekä kansallisten keskuspankkien että yksityisen sektorin tarjoamia) pienten maksujen selvitys- ja toimitusinfrastruktuureja euroalueella luomaan foorumin, jolla ne voivat keskustella saumattoman yhteentoimivuuden saavuttamisesta. Yhteentoimivuudella tarkoitetaan infrastruktuurin kykyä käsitellä – suoraan tai välillisesti – minkä tahansa euroalueella sijaitsevan pankin maksuja SEPA-tilisiirtoja ja/tai SEPA-suoraveloitusta koskevien sääntökirjojen ohjeiden mukaisesti. Eurooppalaisten selvityskeskusten yhteinen järjestö (European Automated Clearing House Association, EACHA) ryhtyikin kehittämään pienten maksujen selvitys- ja toimitusinfrastruktuurien yhteentoimivuutta. Se määritteli kriteerejä, jotka tukevat teknistä yhteentoimivuutta tiedon- ja katteensiirrossa. Eurojärjestelmältä ja EPC:ltä pyydettiin lausuntoa kriteereistä toukokuussa 2007. Eurojärjestelmä kannustaa EACHAa jatkamaan työtään yhteentoimivuuden edistämiseksi, kehottaa kaikkia infrastruktuureja osallistumaan tähän työhön ja odottaa EACHAn pääsevän pian lopulliseen yhteisymmärrykseen yhteentoimivuskriteereistä.

Eurojärjestelmä on jo aiemmin todennut, että kun yhteentoimivuutta varten saadaan aikaan yhteiset käytännöt, infrastruktuurien ei enää pitäisi kieltäytyä muodostamasta yhteyksiä toisiin infrastruktuureihin, kunhan tästä aiheutuvat kulut kantaa pääasiassa yhteyden muodostamista pyytänyt infrastruktuuri. Tämä ei

kuitenkaan tarkoita, että jokaisen infrastruktuurin olisi muodostettava suora yhteys kaikkiin muihin infrastruktuureihin euroalueella. Yhteyksiä voidaan muodostaa myös välillisesti. Eurojärjestelmä odottaa infrastruktuurien verkottuvan, jolloin ne voivat välittää asiakkaidensa maksuja kaikkiin pankkeihin euroalueella. Eurojärjestelmä katsoo, että kunkin infrastruktuurin tulee itse ratkaista, miten se tämän toteuttaa. Tekniikan näkökulmasta yhteentoimivuuden saavuttamiseksi tarvitaan yhteiset liittymämäärittelyt, jotta infrastruktuurit voivat muodostaa keskinäisiä yhteyksiä helposti. Liiketoiminnan näkökulmasta yhteentoimivuus edellyttää yhteisiä liiketoimintamenettelyjä. Kun otetaan huomioon kulut, vaadittava kehittynyt tekniikka sekä käsittelyviiveet, vaikuttaa siltä, että tehokkuussyistä ei ole kannattavaa käyttää useampia kuin kahta välittäjää (selvitys- ja toimitusmekanismia tai pankkia).

Kaikkien infrastruktuurien pitäisi olla tasapuolisesti kaikkien käytettävissä, edellyttäen että osapuolia suojellaan muiden osapuolten osallistumisesta aiheutuvilta kohtuuttomilta riskeiltä. Eurojärjestelmä haluaa toistaa tämän vaatimuksen ja korostaa siten, että kaikki euroalueella olevien osapuolten osallistumisen maantieteelliset rajoitukset tulisi poistaa. Lisäksi pankkeja tai pankkiyhteisöjä ei tulisi voida pakottaa käyttämään jotakin tiettyä infrastruktuuria (suoran osallistumisen kautta tai välillisesti) tai tiettyjä teknisiä standardeja. Muuten pankit tai pankkiyhteisöt joutuisivat ”lukittautumaan” yhteen infrastruktuuriin voimatta vaihtaa toiseen infrastruktuurin tarjoajaan.

Rinnakkaiskäyttö

Siirtymävaiheen aikana SEPA-maksuvälineitä ja vastaavia kansallisia maksuvälineitä käytetään väistämättä rinnakkain. Kansallisten maksutapahtumien muuntaminen SEPA-muotoisiksi ja päinvastoin voi kuitenkin osoittautua ongelmalliseksi. Osa pankeista saattaisi käyttää ulkopuolisten palveluntarjoajien (infrastruktuurien) palveluja SEPA-muotoisten maksutapahtumien muuntamiseksi kansalliseen muo-

toon, jos niiden omia järjestelmiä ei vielä ole muutettu niin, että niissä pystyttäisiin käsittelemään SEPA-muotoisia maksutapahtumia. Tällöin syntyisi riski, että osa vastaanotettavien SEPA-muotoisten maksujen mukana kulkevista tiedoista katoaisi muunnettaessa tai että lähetettäviin maksuihin ei voitaisi liittää kaikkia tarvittavia tietoja niiden käsittelemiseksi SEPA-muodossa, koska kansallinen muoto ei mahdollistaisi näiden tietojen liittämistä. Kun muuntopalveluja käyttää pankki, joka ei vielä ole päivittänyt sisäisiä järjestelmiään, pankin ja sen maksujenkäsittelijän/automaattisen selvitysyhteisön on varmistettava, ettei tietoja pääse katoamaan.

Palvelukuvausten ja hintojen selkeys

Tarjolla olevien palvelujen ja niiden hintojen ilmoittaminen selkeästi voi edistää kilpailua. Erityisesti pienet käyttäjät voivat hyötyä siitä, koska heillä ei juuri ole mahdollisuuksia neuvotella hinnoista. Saattaa kuitenkin olla järkevää julkistaa vain perushinnat, sillä kaikki sopimusosapuolet voivat tiettyyn rajaan saakka neuvotella selvityspalvelujen hinnoista (toisin kuin asiakashinnoista vähittäispankkitoiminnassa). Julkistetut perushinnat saattavat hyvin erota yksittäisen sopimuksen yhteydessä sovittavasta todellisesta hinnasta, joka neuvotellaan palvelupaketin, maksujen volyymin ja sopimuksen keston mukaan. Kaikkien infrastruktuurien tulisi julkistaa palvelujensa hinnat. Tämä koskee myös kansallisten keskuspankkien infrastruktuureja, joiden pitäisi näyttää esimerkkiä.

Infrastruktuurien liiketoimintamallit

Pienten maksujen selvitys- ja toimitusinfrastruktuurit ovat ryhtyneet kehittämään erilaisia liiketoimintamalleja osana valmistautumistaan yhtenäiseen euromaksualueeseen. Eri malleja on kuvailtu suppeaksi ja laajaksi malliksi sekä tähtimalliksi. Suppeita olisivat sellaiset automaattiset selvitysyhteisöt, jotka tarjoavat selvitys- ja toimituspalveluja vain perustason SEPAmaksuille, ja laajoja taas sellaiset automaattiset selvitysyhteisöt, jotka tarjoavat lisäpalveluja, kuten back office -toimintoja, ilmoitus- ja kirjauspalveluja tai lisätoimintoja tiettyjä tuot-

teita, tiettyjä yhteisöjä ja tiettyjä asiakkaita varten. Eurojärjestelmä suhtautuu myönteisesti kilpailevien liiketoimintamallien kehittämiseen, sillä se antaa pankeille valinnanvaraa.

1.2.2 EUROJÄRJESTELMÄN KRITEERIT SEPA-VAATIMUKSET TÄYTTÄVILLE INFRASTRUKTUUREILLE

Eurojärjestelmä on määritellyt kriteerejä, jotka infrastruktuurien on täytettävä ollakseen yhtenäisen euromaksualueen vaatimusten mukaisia. Kriteerit koskevat maksujen käsittelyä, infrastruktuurien keskinäistä yhteentoimivuutta, lähetys- ja vastaanottokapasiteettia sekä osallistumisehtoja ja avoimuutta. Kaikkia infrastruktuureja kehoitetaan noudattamaan kriteerejä.

Neljä SEPA-kriteeriä

Eurojärjestelmä edellyttää infrastruktuurien täyttävän seuraavat kriteerit, jotta ne olisivat yhtenäisen euromaksualueen vaatimusten mukaisia:

- 1) Infrastruktuurien on noudatettava yleis-eurooppalaisia automaattisia clearingkeskuksia ja selvitys- ja toimitusmekanismeja koskevaa ohjeistoa, SEPA-tilisiirtoja ja/tai -suoraveloitusta koskevia sääntökirjoja ja toimeenpano-ohjeita sekä niihin liittyviä UNIFI XML-standardeja (ISO 20022), ja niiden on oltava valmiit tukemaan EPC:n suunnittelemaa korttiohjelmien testausta.
- 2) Infrastruktuurien on omaksuttava yhteen-toimivuussääntöjä eli sovittava liittymämäärittelyistä ja liiketoimintamenettelyistä vaihdettaessa SEPA-tilisiirtojen ja -suoraveloitusten maksumääräyksiä pankkien ja infrastruktuurien välillä sekä infrastruktuurien kesken. Sääntöjen olisi hyvä perustua asianosaisten selvitys- ja toimitusmekanismien keskinäisiin sopimuksiin. Infrastruktuurien on myös muodostettava pyynnöstä yhteys minkä tahansa muun infrastruktuurin kanssa sillä periaatteella, että pyynnön esittänyt infrastruktuuri vastaa yhteyden muodostamisesta koituvista kuluista.

- 3) Infrastruktuurien on kyettävä lähettämään euromääräisiä maksuja kaikkiin pankkeihin euroalueella ja ottamaan niitä vastaan kaikilta pankeilta euroalueella joko suoraan, välittäjäpankin kautta tai infrastruktuurien välisten yhteyksien kautta.
- 4) Rahoituslaitosten on voitava valita infrastruktuuri palvelun ja hinnan perusteella. Infrastruktuurit eivät siis saa asettaa kohuttomia käyttörajoituksia eivätkä vaatia käyttäjiä käsittelemään tietyn tyyppisiä maksuja tietyssä infrastruktuurissa tai käyttäen tiettyjä standardeja. Ne eivät myöskään saa asettaa muiden infrastruktuurien käyttäjille osallistumisvaatimuksia. Lisäksi niiden on tiedotettava avoimesti palveluistaan ja hinnoistaan.

Määräaika vaatimusten täyttämiseksi

Infrastruktuurien olisi täytettävä ensimmäinen kriteeri yhtenäisen euromaksualueen perustamiseen eli tammikuuhun 2008 mennessä. Muut vaatimukset tulisi täyttää vuoden 2010 loppuun mennessä.

Eurojärjestelmä odottaa infrastruktuurien, jotka eivät vuoden 2010 loppuun mennessä ole täytäneet yhtenäisen euromaksualueen vaatimuksia ja jotka eivät aiokaan täyttää niitä, lopettavan ennen pitkää toimintansa.

Vaatimusten noudattamisen arviointi

Infrastruktuurin tarjoajien olisi itse tarkistettava SEPA-kelpoisuutensa itsearviointiprosessin avulla. Eurojärjestelmä aikoo vuoden 2007 jälkipuoliskolla laatia ja antaa tiedoksi yksityiskohtaisemmat ohjeet, joita noudattaen itsearviointi tulisi suorittaa. Infrastruktuurien olisi julkistettava itsearviointinsa, jotta markkinaosapuolilla olisi mahdollisuus varmistua siitä, että niiden käyttämät infrastruktuurit ovat yhtenäisen euromaksualueen vaatimusten mukaisia. Kattavalla tiedottamisella tulisi varmistaa, että itsearvioinnit ovat vertailukelpoisia, ja auttaa välttämään ristiriitoja ja virheitä. EPC:tä kehoitetaan ottamaan kriteerit huomioon, kun se tarkistaa maksujärjestelmäinfrastruktuuria koskevia linjauksiaan (esimerkiksi kun se päivittää

yleiseurooppalaisia automaattisia clearingkeskuksia ja selvitys- ja toimitusmekanismeja koskevia ohjeistojaan).

1.3 STANDARDINTI

TEHOKKUUDEN LISÄÄMISEKSI OLISI KEHITETTÄVÄ MYÖS PANKKIEN JA ASIAKKAIDEN VÄLISTÄ TOIMINTAA KOSKEVIA STANDARDEJA

Tähän asti EPC:n standardointityö on keskittynyt pankkien väliseen toimintaan. Pankin ja asiakkaan välisen toiminnan on katsottu kuuluvan kilpailun piiriin, ja siksi EPC ei ole vielä ryhtynyt määrittelemään sitä koskevia standardeja. Eurojärjestelmä kuitenkin katsoo, että jonkinasteinen yhdenmukaistaminen olisi tarpeen myös asiakkaan ja pankin välisessä toiminnassa ja että se ei vaarantaisi kilpailua. Käyttäjät ja erityisesti useassa maassa toimivat käyttäjät hyväksyvät yhtenäisestä euromaksualueesta aiheutuvat kulut ja siirtyvät käyttämään SEPA-järjestelyjä vain sillä edellytyksellä, että maksujen käsittely on aiempaa tehokkaampaa ja toimivampaa. Ensiarvoisen tärkeää on, että suuri osa maksuista voidaan käsitellä täysin automaattisesti eikä maiden välillä ole eroja.

Tämän vuoksi eurojärjestelmä vetoaa EPC:hen, jotta tämä ryhtyisi kehittämään pankin ja asiakkaan välistä toimintaa koskevia standardeja sekä toimeenpano-ohjeita. Erityisesti tarvitaan standardeja, jotka koskevat maksutietojen jäsentelyä ja SEPA-tilisiirtojen ja -suoraveloitusten automaattista täsmäytystä.

Yksi SEPA-hankkeen keskeisistä tavoitteista on lisäksi tukea innovointia ja uudenlaisten ominaisuuksien kehittämistä. Eurojärjestelmä suosittelee, että infrastruktuurien olisi kyettävä käsittelemään yhtenäisellä euromaksualueella käytössä olevien ISO 2002 XML-standardien mukaiset sanomat kokonaisuudessaan (kaikki keltaiset ja valkoiset tietokentät). Näin pankeilla ja infrastruktuureilla on valmiudet sopeutua lisäpalvelujen tulevaan kehitykseen sekä mahdollisten uusien kortti-ohjelmien ilmaantumiseen. EPC:n tulisi kehittää mahdollisimman pian säännöstö näille sano-

mille, joiden avulla maksuja on mahdollista käsitellä täysin automaattisesti. Jotta pankit voisivat tarjota uudentyyppisiä palveluja, infrastruktuurien on varmistettava, että kaikki näissä palveluissa tarvittavat tiedot voidaan varmasti siirtää.

MAKSUTAPAHTUMILLE TARVITAAN TURVALLISUUSSTANDARDIT

Eurojärjestelmä haluaa edelleen korostaa, että maksujen turvallisuuden eteen on tehtävä työtä nopeasti etenkin verkkopankkitoiminnan, verkossa suoritettavien korttimaksujen ja sähköisten maksujen aloilla. Turvallisuuden varmistaminen pankin ja asiakkaan välisessä toiminnassa on pankkiyhteisön edun mukaista, sillä turvallisuuden pettämisestä voi aiheutua rahoitusriskejä ja maineeseen liittyviä riskejä. Maineeseen liittyvä riskiä ei pidä aliarvioida, sillä suuren yleisön luottamus uusiin tuotteisiin ja niiden käyttöön ratkaisee sen, onnistuuko yhtenäiseen euromaksualueeseen siirtyminen. Eurojärjestelmä katsoo, että riskienhallintaa ei ole asianmukaista jättää kokonaan yksittäisten pankkien harkinnan varaan. EPC:tä pyydetään SEPA-tilisiirron ja SEPA-suoraveloituksen laatijana tekemään uhka-arvio sekä määrittelemään parhaat käytännöt ja edistämään niiden omaksumista pankeissa.

IBAN- JA BIC-KOODIEN KÄYTÖN EDISTÄMINEN

Edellä mainitun standardointityön lisäksi pankkien olisi edistettävä voimakkaasti IBAN- ja BIC-koodien käyttöä. Pankkien olisi pyrittävä entistä voimakkaammin lisäämään asiakkaidensa tietämystä IBAN- ja BIC-koodeista esimerkiksi ilmoittamalla ne tiliotteissa, verkkopankeissa ja maksukortteissa. Siirtyminen IBAN-koodin käyttöön edellyttää, että yritykset muuntavat kaikkien asiakkaidensa tilinumerot tietokannoissaan. Yritysten (erityisesti televiestintäyritysten ja vakuutusyhtiöiden kaltaisten suuryritysten, joilla on paljon asiakkaita) saattaa kuitenkin olla hankalaa hankkia asiakkaidensa IBAN- ja BIC-tietoja. Siksi olisi oltava jokin yhteinen ratkaisu kansallisten tilinumeroiden ja pankkitunnusten muuntamiseksi IBAN- ja BIC-muotoisiksi. EPC:n ja kansallisten pankkiyhteisöjen olisi siis kehitettävä yhtei-

nen strategia IBAN- ja BIC-koodien käyttöön siirtymiseksi.

Lisäksi eurojärjestelmä toistaa EPC:lle esittämänsä pyynnön, jonka mukaan pitkällä aikavälillä olisi kehitettävä IBAN-koodia käyttäjäystävällisempi tilitunniste. Pitkän aikavälin ratkaisua laadittaessa olisi tarkasteltava uudeleen tilinumeron siirrettävyyttä. Maksu määräyksen laatiminen ainoastaan IBAN-koodia käyttäen on väistämättä hankalaa, ja lisäksi virheiden mahdollisuus kasvaa, sillä yhtenäisellä euromaksualueella IBAN-koodissa voi olla jopa 31 merkkiä. Joihinkin alustaviin toimiin jo on ryhdytty: kaksi eri IBAN-standardia (ECBS- ja ISO-standardit) on hiljattain yhdenmukaistettu yhdeksi standardiksi (ISO 13616). Lisäksi EPC on asettanut IBAN- ja BIC-tietokantoja koskevia vaatimuksia, joiden ansiosta pankit pystyvät nyt muuntamaan kansalliset pankkitunneista BIC-koodeiksi.

SIIRTYMINEN XML-POHJAISTEN STANDARDIEN KÄYTTÖÖN

EKP suosittelee uusien XML-standardien käyttöä asiakkaan ja pankin välisessä toiminnassa. Se ei kuitenkaan ole pakollista. Näin ollen ei ole selvää, kuinka pitkään – jos ollenkaan – käyttäjien pankit vielä tukevat entisiä standardeja ja sanomamuotoja. Suuryritykset sekä pienet ja keskisuuret yritykset (varsinkin jos ne toimivat useassa maassa) ovat niin ikään epävarmoja siitä, miten SEPA-maksuja on mahdollista suorittaa käyttämättä uusia XML-standardeja. Yritykset tarvitsevatkin lisää opastusta XML-standardeihin liittyvien muutosten suhteen. Lisäksi on varmistettava, että XML-standardi otetaan käyttöön samalla tavalla kaikissa maissa, kaikissa pankkiyhteisöissä ja kaikissa pankeissa. EPC:tä kehoitetaan varmistamaan, että näihin ongelmiin puututaan ja että asiat selvitetään aina käyttäjille perinpohjaisesti.

1.4 LISÄPALVELUT

SEPA-JÄRJESTELYJÄ TÄYDENTÄVÄT LISÄOMINAISUUDET

Lisäpalveluina voidaan tarjota lukuisia eri palveluja, joilla EPC:n määrittelemiin perustason SEPA-maksujärjestelyihin liitetään lisäominaisuuksia. Lisäpalveluja liitetään pääasiassa asiakkaan ja pankin välisiin toimintoihin. Voidaan esimerkiksi laatia lakisääteisten vaatimusten noudattamista koskevia sääntöjä (esim. maksutasetietojen raportoimista koskevat vaatimukset) tai täydentää perustason SEPA-järjestelyjä käyttäjien tarpeiden tyydyttämiseksi taikka liittää niihin uudenlaisia toimintoja (kuten sähköinen laskutus ja maksujen sähköinen välittäminen). Kansallisten pankkiyhteisöjen odotetaan myös ottavan käyttöön lisäpalveluja, joilla perustason SEPA-järjestelyihin lisätään kansallisia erityisominaisuuksia, jotta asiakkaiden olisi helpompi siirtyä käyttämään uusia SEPA-maksujärjestelyjä nykyisten kansallisten järjestelyjen asemesta.

MAKSUPALVELUMARKKINOIDEN JAKAUTUMISTA EI PIDÄ PITKITTÄÄ EIKÄ UUSIA

Eri lisäpalvelut voivat vaikuttaa yhtenäisen euromaksualueen onnistumiseen hyvin eri tavoin. Joitakin lisäpalveluja, kuten sähköistä laskutusta ja maksujen sähköistä välittämistä, pidetään hyödyllisinä edistettäessä innovointia ja tehostettaessa maksupalveluja, sillä ne tuovat perustason maksutoimintoihin lisäarvoa. Sellaisiin lisäpalveluihin, joilla pyritään yksinomaan säilyttämään kansallisia erityistoimintoja, liittyy riski, että Euroopan maksupalvelumarkkinoiden jakautuminen kansallisiksi linnakkeiksi jää pysyväksi. Tällainen kehitys olisi täysin yhtenäisen euromaksualueen tavoitteiden vastaista, ja siksi sitä on vältettävä. Eurojärjestelmä pyytää EPC:tä määrittämään näille kansallisille lisäpalveluille yhteisen nimittäjän ja sisällyttämään ne mahdollisuuksien mukaan SEPA-tilisiirtoa ja SEPA-suora-veloitusta koskeviin sääntökirjoihin, kun niitä päivitetään.

PERIAATTEITA

Eurojärjestelmä suhtautuu myönteisesti uudenlaisten lisäpalvelujen käyttöön, sillä ne ovat elintärkeitä pyrittäessä edistämään innovointia. Maksupalvelusektorin keskeinen tehtävä tällä alalla on löytää oikea tasapaino niiden vastakaisten voimien välillä, jotka pyrkivät yhtäältä edistämään innovointia ja tuottamaan lisäarvoa ja toisaalta säilyttämään markkinoiden jakautuneisuutta.

Torjuakseen markkinoiden jakautumisen riskin EPC on määrännyt, että lisäpalveluissa on noudatettava seuraavia kolmea periaatetta: 1) lisäpalvelut eivät saa vaarantaa SEPA-järjestelyjen yhteentoimivuutta, 2) lisäpalveluista on tiedotettava riittävästi, ja 3) lisäpalveluja on kehitettävä markkinoiden tarpeiden pohjalta (EPC voi sisällyttää SEPA-järjestelyihin yleisesti käytettyjä valinnaisia lisäpalveluja). Eurojärjestelmä kannattaa EPC:n määrittelemiä periaatteita.

Jotta yhtenäisestä euromaksualueesta tulee kilpailukykyinen, tulevaisuuteen suuntautunut ja innovatiivinen, pankkialan olisi varmistettava, että kaikista lisäpalveluista on tarjolla kattavasti tietoa. Maaliskuussa 2007 EPC sopi perussäännöistä. Päätettiin, että pankkiyhteisön laajuisista lisäpalveluista olisi tiedotettava kattavasti. Erityisesti sellaisista lisäpalveluista, jotka liittyvät SEPA-maksuja koskevan UNIFI XML-standardin (ISO 20022) mukaisten tietoelementtien käyttöön, olisi julkaistava yksityiskohtaiset tiedot (mukaan lukien pankkiyhteisön pakollisia perustason SEPA-järjestelyjä koskevat käytösäännöt) julkisilla verkkosivuilla (sekä yhdellä tai useammalla paikallisella kielellä että englanniksi). Eurojärjestelmä suosittelee, että infrastruktuureilla on valmius siirtää paitsi SEPA-maksusanomien pakolliset tietokentät myös valinnaiset lisäkentät, jotta lisäpalvelujen käsittelyketjuun ei synny esteitä.

Kattavalla tiedottamisella lisätään yleistä tietoisuutta siitä, mitä palveluja Euroopassa on tarjolla ja yleisesti käytössä. Tiedottaa pitäisi paitsi innovatiivista palveluista myös lakisääteisistä palveluista sekä palveluista, joilla on tarkoitus helpottaa siirtymistä käyttämään

SEPA-muotoisia palveluja kansallisten asemesta.

LISÄARVOPALVELUJEN EDISTÄMINEN

Yksi tärkeimmistä tehtävistä tällä saralla on sellaisten lisäarvopalvelujen luominen, jotka voidaan yhdistää sähköisiin SEPA-maksuihin ja joilla voidaan siten kehittää paperitonta maksu-alueita, jolla maksut käsitellään täysin automaattisesti. Lisäarvopalveluihin kuuluu laaja joukko palveluja, joiden pääasiallisena tarkoituksena on tehostaa maksutapahtumaa edeltävää ja sen jälkeistä prosessia ja tehdä siitä asiakkaille paperiton. Sähköinen laskutus ja maksutietojen sähköinen välittäminen ovat lisäarvopalveluja, joiden ansiosta asiakkaat voivat saada laskunsa täysin sähköisinä (sähköinen laskutus) ja tieto laskujen maksamisesta mene automaattisesti yritysten ja julkisyhteisöjen maksutietokantoihin (maksutietojen sähköinen toimittaminen). Lisäarvopalvelujen yhdistäminen maksuihin säästää aikaa ja kustannuksia kaikille osapuolille automaattisten prosessien korvattessa paperipalvelut ja käsin tehtävän työn. Näillä lisäarvopalveluilla yhtenäisestä euromaksualueesta tulee dynaaminen ja tulevaisuuteen suuntautunut, ja siksi on kannustettava kehittämään niitä.

Kansallisilla pienten maksujen markkinoilla on jo nyt tarjolla joukko lisäarvopalveluja, mutta ne ovat usein käytettävissä vain kansallisissa maksuissa. Yhtenäisen euromaksualueen kehitystyön päätökseen saattamiseksi on tarpeen varmistaa, että nämä lisäpalvelut saadaan siirrettyä euromaksualueen tasolle, jolloin niitä voidaan tarjota asiakkaille SEPA-maksujen yhteydessä.

VERKOSSA JA MATKAPUHELIMEN VÄLITYKSELLÄ SUORITETTAVAT MAKSUT

EPC on pyrkinyt kehittämään yhteistä järjestelyä verkkokaupan maksuja varten (SEPA-verkkomaksu). Kesäkuussa 2007 EPC päätti käynnistää kansallisen kuulemisprosessin. Ehdotuksen pohjana ovat nykyiset kansalliset ratkaisut, jotka yhdistetään SEPA-tilisiirtoon. SEPA-verkkomaksu on lisäarvopalvelu, joka tarjoaa verkkopankkia käyttäville kuluttajille

helpon tavan suorittaa maksuja verkossa. Eurojärjestelmä pitää aloitetta myönteisenä ja kannustaa EPC:tä jatkamaan työtään tällä saralla. Tavoitteena olisi saada työ päätökseen joulukuuhun 2007 mennessä ja laatia verkko-maksuja koskeva strategia tai jopa sääntökirja.

Maksujen suorittaminen verkossa on yksi monista lisäarvopalveluista, jotka yhtäältä tekevät maksamisesta asiakkaiden kannalta helpompaa ja tehokkaampaa ja toisaalta luovat uusia tulonlähteitä maksupalvelualalle. Muita SEPA-maksuihin yhdistettäviä lisäarvopalveluja ovat sähköinen laskutus, maksutietojen sähköinen välittäminen sekä maksujen suorittaminen ja vahvistaminen matkapuhelimen välityksellä. Eurojärjestelmä kannustaa EPC:tä jatkamaan työtään etenkin matkapuhelimen välityksellä suoritettavien maksujen saralla ja laatimaan ehdotelman vuoden 2007 loppuun mennessä.

KILPAILU JA YHTEISTYÖ

Eurojärjestelmä tietää, että lisäarvopalvelujen tarjoaminen kuuluu kilpailun piiriin, eli pankit ja muut palveluntarjoajat voivat kilpailla siinä keskenään. EPC:n ulkopuolella on käynnissä erilaisia hankkeita nykyisten kansallisten lisäarvopalvelujen yhdenmukaistamiseksi niin, että niitä voidaan käyttää kaikkialla yhtenäisellä euromaksualueella. Tällaisia hankkeita ovat esimerkiksi European Association of Corporate Treasurers -järjestön yritysliittöinen standardointihanke ”Corporate Action on Standards” (CAST) ja Euroopan komission käynnistämä sähköistä laskutusta koskeva hanke ”European E-invoicing Initiative” (EEI). Eurojärjestelmä tukee näitä hankkeita, sillä eri lisäarvopalvelujen jonkinasteinen yhdenmukaistaminen on tarpeen markkinoiden jakautumisen välttämiseksi.

1.5 YHTENÄINEN EUROKÄTEISALUE (SINGLE EURO CASH AREA)

Yhtenäinen eurokäteisalue on ollut arkipäivää Euroopan kansalaisille jo yli viiden vuoden ajan, muttei välttämättä kaikille muille rahanhuollon osapuolille. Eurojärjestelmä on siksi

korostanut monessa yhteydessä, kuinka tärkeää on luoda tasapuolinen kilpailuympäristö käteismaksupalvelujen tarjoajille, ja toteuttanut useita käteispalveluihinsa liittyviä toimia. Viimeksi helmikuussa 2007 eurojärjestelmä otti käyttöön etenemissuunnitelman, jonka menettelyvaiheita seuraamalla edistetään euroalueen kansallisten keskuspankkien käteispalvelujen lähentymistä keskipitkällä aikavälillä. Lähentyminen on tärkeää, sillä sen kautta eri asianosaiset – erityisesti ne, joilla on paljon maiden välistä käteistoimintaa – voivat hyötyä täysimääräisesti yhteisen rahan eduista. Lisäksi lähentymisen avulla luodaan tasaveroinen kilpailuasema kaikille osapuolille.

Samalla korostettiin, että eurojärjestelmä ei aio kehittää ”yhden koon” rahahuoltojärjestelmää. Eri maiden väliset taloudelliset ja maantieteelliset erot on otettava huomioon, ja lähentymisprosessissa vaaditaan jonkin verran joustavuutta käyttäjävaatimusten, käteishuollon infrastruktuurin ja siirtymäkausien suhteen. Eurojärjestelmä on sopinut seuraavista toimista:

- *Kansallisten keskuspankkien käteispalvelujen etäkäyttö:* Kansalliset keskuspankit voivat tarjota käteispalveluja toimialueensa ulkopuolella toimiville luottolaitoksille (”muussa maassa olevat pankit”). Käteispalvelujen etäkäyttömahdollisuus on pyritty toteuttamaan kaikkien euroalueen maiden kansallisissa keskuspankeissa kesäkuuhun 2007 mennessä. On huomionarvoista, että tärkein este euroalueen maiden välisille suurille käteismaksuille ovat käteisrahan kuljetusta ja tuliaseiden käyttöä koskevat erilaiset kansalliset säännöt, jotka eivät tällä hetkellä kuulu eurojärjestelmän toimivaltaan. Eurojärjestelmä kuitenkin tukee aloitetta maiden välisten käteisrahakuljetusten helpottamisesta.
- *Kolikkotalletusten hyväksyminen kansallisissa keskuspankeissa:* Eurokolikoiden liikkeeseenlasku on yleensä kansallisten viranomaisten vastuulla, ja useimmissa euroalueen maissa kansalliset keskuspankit huolehtivat kolikoiden liikkeeseenlaskusta valtiovarainministeriön puolesta. Joissakin euroalueen maissa on rajoitettu kaupallisten osapuolten oikeutta tallettaa (ylimääräisiä) kolikoita kansallisen keskuspankin rahahuollosta vastaavalle osastolle. Eurojärjestelmä on päättänyt, että rahaa ammattimaisesti käsittelevien laitosten kolikkotalletuksia otetaan vastaan kaikissa euroalueen kansallisissa keskuspankeissa vuoden 2007 loppuun mennessä.
- *Käteistalletuksia ja -nostoja koskeva sähköinen tietojenvaihto rahaa ammattimaisesti käsittelevien laitosten kanssa:* Eurojärjestelmä harkitsee yhdenmukaistettua sähköistä tietojenvaihtojärjestelyä, jolla varmistetaan, että rahaa ammattimaisesti käsittelevien laitosten kanssa vaihdettavat tiedot ovat yhdenmukaisia. Erityisesti tiedostomuotoa ja vaihdettavien tietojen sisältöä koskevilla yhteisillä määritelmillä olisi varmistettava, että asiakkaille tarjottavat sovellukset ovat samat kaikkialla euroalueella. Kansallisella tasolla kunkin maan keskuspankilla on mahdollisuus tarjota myös vaihtoehtoisia standardeja.
- *Setelien samansuuntaisuusvaatimuksesta luopuminen kansallisissa keskuspankeissa talletusten ja nostojen yhteydessä:* Setelilajittelukoneiden ja käteisautomaattien teknisen kehityksen ansiosta seteleitä voidaan nykyään tunnistaa ja käsitellä miten päin hyvänsä. Eurojärjestelmän tavoitteena on suoriutua lakisääteisistä tehtävistään tehokkaasti ja samalla hyödyntää kaikkien käteishuoltoon osallistuvien koneita ja voimavaroja mahdollisimman kattavasti. Tämän vuoksi eurojärjestelmä arvioi uudelleen useimmissa euroalueen kansallisissa keskuspankeissa sovellettavaa vaatimusta, jonka mukaan niihin talletettavien tai niistä nostettavien setelien on oltava samoin päin ja samansuuntaisia.
- *Aukioloaikojen pidentäminen ja muita vaihtokutsilta vastaavanlaisia toimia:* Eurojärjestelmä sopi syyskuussa 2002 aukiolo-

aikoja ja veloitus- ja hyvityssääntöjä koskevasta yhteisestä lähestymistavasta. Eurojärjestelmä tutkii mahdollisuuksia yhdenmukaistaa aukioloaikoja edelleen sekä toteuttaa muita vaikutuksiltaan vastaavanlaisia toimia. Eri maiden käteishuollon infrastruktuurien erot otetaan huomioon.

- *Yhteiset pakkausstandardit kansallisten keskuspankkien veloituksesta tarjoamissa käteispalveluissa:* Eurojärjestelmä kartoittaa mahdollisuuksia kehittää rajallinen määrä pakkausstandardeja (esim. pienille, keskisuurille ja suurille setelikuljetuksille) veloituksesta tarjottavia käteispalveluja varten. Kansalliset keskuspankit voivat kansallisten toimijoiden pyynnöstä käyttää myös muita pakkausmuotoja.

Koska nämä toimet vaikuttavat rahahuollon osapuoliin ja niistä saattaa aiheutua toiminnallisia ja kustannusvaikutuksia, laskelmia tehdään ja keskustelua käydään sekä kansallisella että Euroopan tasolla. Toteutusaikataulut selvinnevät vuoden 2007 loppupuolella.

2 TOIMEENPANO JA YHTENÄISEN EUROMAKSUALUEESEEN SIIRTYMINEN

2.1 KANSALLISET TOIMEENPANO- JA SIIRTÄMÄSUUNNITELMAT

TOIMEENPANOSUUNNITELMAT ON LAADITTAVA VUODEN 2007 LOPPUUN MENNESSÄ JA JULKAISTAVA

Eurojärjestelmä kehotti neljännessä SEPA-seurantareportissaan kaikkia asianosaisia laatimaan yksityiskohtaiset kansalliset toimeenpano- ja siirtymäsuunnitelmat sen varmistamiseksi, että yhtenäisen euromaksualueen perustaminen sujuu kitkatta ja että SEPA-maksuvälineitä voidaan siirtyä käyttämään riittävän suuressa määrässä maksuja. Suurin osa kansallisten pankkiyhteisöjen suunnitelmista ei ollut saatavilla vuoden 2006 loppuun mennessä, mutta sittemmin pyrkimyksiä on vauhditettu. Tällä hetkellä lähes kaikki kansalliset pankkiyhteisöt ovat laatineet ja julkaisseet kattavan kansallisen toimeenpanosuunnitelman, joskin joissakin maissa suunnitelmia viimeistellään vielä. Viimeisetkin kansalliset toimeenpano- ja siirtymäsuunnitelmat on saatava valmiiksi ja julkaistava vuoden 2007 loppuun mennessä. Suunnitelmien on oltava konkreettisia ja täsmällisiä, ja niissä on oltava ohjeet kaikille asianosaisille. Eurojärjestelmä odottaa, että kaikki suunnitelmat käännetään englanniksi avoimuuden lisäämiseksi ja että ne julkaistaan SEPA-verkkosivuston (www.sepa.eu) uudessa linkkihakemistossa.⁶

VALMISTELUTYÖN SEURANTA

EPC ja eurojärjestelmä seuraavat yhtenäisen euromaksualueen toimeenpanoa jäsenvaltioissa yhdessä kansallisten toimeenpanokomiteoiden kanssa (joissa kansallisen keskuspankin edustaja johtaa usein puhetta yhdessä pankkien ja käyttäjien edustajien kanssa). Eurojärjestelmä seuraa tilannetta kansallisissa keskuspankeissa säännöllisesti järjestettävien kyselyin. Kansallisille toimeenpanoyksiköille annetaan palautetta, jotta voidaan varmistaa, että niiden työ on yhdenmukaista kaikkialla euroalueella. Yhdenmukaista toteutustapaa ovat toivoneet

erityisesti useammassa maassa toimivat pankit ja käyttäjät.

EPC on kehittänyt SEPA-testausjärjestelmän, jonka pohjalta pankkiyhteisöt ja maksujärjestelmät voivat kehittää omia testausohjelmiaan. Näin EPC pyrkii varmistamaan, että pankit saavuttavat riittävän toiminnallisen valmiuden.

Pankit ovat valmistautuneet yhtenäisen euromaksualueen perustamiseen huomattavin ponnistuksin, mutta jonkinasteista huolta esiintyy siitä, ovatko julkishallinto, suuryritykset, pienet ja keskisuuret yritykset, kauppiat ja ohjelmistovalmistajat valmistautuneet kyllin hyvin. Ecofin-neuvoston kokouksessa lokakuussa 2006 kansalliset viranomaiset sitoutuivat tukemaan yhtenäisen euromaksualueen luomista. Eurojärjestelmä kehottaa kansallisia viranomaisia toteuttamaan poliittisen tuen myös käytännössä varmistamalla, että niillä on toiminnallinen valmius lähettää ja vastaanottaa SEPA-maksuja mieluiten heti yhtenäisen euromaksualueen alusta alkaen tammikuussa 2008.

SIIRTÄMÄVAIHEEN KESTO

Yhtenäiseen euromaksualueeseen siirtymisen katsotaan olevan vähittäinen markkinalähtöinen prosessi, jonka tuloksena SEPA-maksuvälineitä siirrytään käyttämään riittävän suuressa määrässä maksuja vuoden 2010 loppuun mennessä. Eurojärjestelmä katsoo, että SEPA-maksuvälineiden nopean käyttöönoton edistämiseksi on kehitettävä kansallisia menettelyjä, joilla määritellään selkeät aikarajat kansallisten maksuvälineiden käytöstä luopumiselle. Kansallisten seurantayksiköiden tulisi ymmärtää, että siirtymäkautta ei kannata asettaa liian pitkäksi, jotta kahta järjestelmää pyöritettäisiin rinnakkain mahdollisimman vähän aikaa. Seurantayksiköiden tulisi laatia kriteerit, joiden perusteella voidaan määrittää siirtymäkausi kansallisista maksuvälineistä SEPA-maksuvälineisiin. Kriteerien valmistuttua tulisi lyödä lukkoon täsmällinen päivämäärä, jonka jälkeen

6 Liitteessä on tuorein luettelo SEPA-verkkosivuilla (www.sepa.eu) julkaistuista siirtymäsuunnitelmista.

kansallisia maksuvälineitä ei enää käytetä. Muutoshaluttomia osapuolia tulisi rohkaista siirtymään uusien maksuvälineiden käyttöön. Eurojärjestelmä on tietoinen siitä, että useassa maassa toimivat käyttäjät toivovat, että päättymisajankohta olisi sama kaikkialla yhtenäisellä euromaksualueella. On syytä pitää mielessä, että kansalliset maksuvälineet on vähitellen poistettava käytöstä, sillä niiden ja SEPA-maksuvälineiden jatkuva rinnakkaiskäyttö ei salli asianosaisten hyötyä yhtenäisen euromaksualueen tuomista tehokkuuseduista.⁷

2.2 TIEDOTTAMINEN ASIANOSAISILLE

YHDENMUKAINEN VIESTINTÄ KOKO EUROMAKSUALUEELLA

Kaikille asianosaisille pyritään tiedottamaan yhtenäisen euromaksualueen pitkän aikavälin tavoitteista sekä siihen liittyvistä haasteista ja eduista. Eurojärjestelmä, Euroopan komissio ja EPC koordinoivat viestintäpolitiikkaa Euroopan tasolla. Pyrkimyksenä ei ole korvata kansallisten pankkiyhteisöjen ja yksittäisten pankkien tiedotustoimintaa vaan täydentää sitä kattavalla Euroopan tason viestintästrategialla. Tavoitteena on, että kaikilla asianosaisilla on selkeä käsitys toimista, joihin on ryhdyttävä yhtenäiseen euromaksualueeseen liittyvien etujen ja haasteiden selvittämiseksi kattavasti.

YHTENÄISESTÄ EUROMAKSUALUEESTA ON VIESTITTÄVÄ KONKREETTISEMMIN

Tässä vaiheessa (vuoden 2007 puolivälissä) tärkein kohderyhmä ovat yhtäältä maksupalvelujen suurkäyttäjät eli suuret yritykset ja julkishallinto ja toisaalta pienempiä käyttäjiä edustavat kuluttajajärjestöt sekä pienten ja keskisuurten yritysten etujärjestöt. Pankkien, kansallisten seurantayksiköiden ja viranomaisten olisi kannettava päävastuu viestinnästä, sillä niillä on kaikki tärkeät tiedot hallussaan ja suorat yhteydet kohderyhmiin. Yksittäiset pankit voivat auttaa asiakkaitaan valmistautumaan yhtenäisen euromaksualueen luomiseen tammikuussa 2008 tiedottamalla yksityiskohtaisemmin tarjoamistaan palveluista.

Muille käyttäjille suunnattua viestintää olisi lisättävä vuonna 2008. Pankkien olisi esiteltävä todellinen palveluvalikoimansa, jotta asiakkaat tietäisivät, mitä odottaa yhtenäiseltä euromaksualueelta. Lisäksi euromaksualueen perustamista tammikuussa 2008 olisi juhlistettava järjestämällä kansallisia ”SEPA-avajaisia”, joihin osallistuisi korkea-arvoisia pankkien, viranomaisten ja keskuspankkien edustajia. Näin herätettäisiin myös suuren yleisön huomio.

VALTAOSA TYÖSTÄ ON TEHTÄVÄ JÄSENVALTIOISSA

Kun kattava viestintästrategia on luotu, päävastuu viestinnästä on kansallisella tasolla. Käytännössä tämä voidaan toteuttaa esimerkiksi järjestämällä kansallisia tapahtumia ja käymällä tiivistä vuoropuhelua asianosaisten kanssa. Pankit voivat toteuttaa mittavia viestintä- ja tiedotuskampanjoja, joissa ne esittelevät tarjoamiaan SEPA-tuotteita ja -palveluja. Kansallisten viranomaisten olisi tuettava aktiivisesti kansallisen tason tiedotustoimintaa yhtenäisen euromaksualueen tavoitteista.

VIRANOMAISTEN ON OSALLISTUTTAVA VOIMAKKAAMMIN

Kuten edellä todettiin, eurojärjestelmä on huolissaan joidenkin pankkisektoriin kuulumattomien asianosaisten, erityisesti viranomaisten, valmistautumisen etenemisestä, kun yhtenäisen euromaksualueen perustamiseen on aikaa enää muutama kuukausi. Ecofin-neuvosto totesi lokakuussa 2006, että viranomaisten tulisi tukea SEPA-hanketta. Tähän mennessä kuitenkin vain harvat julkisyhteisöt ovat ilmoittaneet siirtävänsä käyttämään SEPA-maksuvälineitä jo varhaisessa vaiheessa, eikä hankkeelle ole saatu näkyvää poliittista tukea. Tilanteen korjaamiseksi Euroopan komissio, EKP ja EPC järjestivät toukokuussa 2007 viranomaisille suunnatun, julkisen sektorin roolia yhtenäisellä euromaksualueella käsittelevän konferenssin ”SEPA: an opportunity for Europe – role of the public sector” (SEPA: mahdollisuus Euroopalle – julkisen sektorin rooli”). Vastaavia tilaisuuksia

⁷ EKP julkaisee selvityksen taloudellisista seurauksista, joita yhtenäisestä euromaksualueesta mahdollisesti aiheutuu pankkisektorille.

sia olisi hyvä järjestää myös kansallisella tasolla.

2.3 ESTEITÄ, JOTKA SAATTAISIVAT HAITATA YHTENÄISEN EUROMAKSUALUEEN TOIMEENPANOJA

ASIAKKAIDEN TARPEET ETUSIJALLA

Jotta yhtenäinen euromaksualue voi onnistua, sen on tyydytettävä asiakkaiden tarpeet. On ensiarvoisen tärkeää, että palvelutaso ei heikkene nykyisestä yhtenäisellä euromaksualueella. Hintakehityksen ei tulisi estää kitkatonta SEPA-maksuvälineisiin siirtymistä. Eurojärjestelmä kehottaa markkinaosapuolia ilmoittamaan ongelmista EPC:lle tai asiasta vastaaville kansallisille viranomaisille. On olennaisen tärkeää, että yhtenäisen euromaksualueen kehitys jatkuu sujuvana, ja eurojärjestelmä odottaa, että euromaksualueelle luodaan innovaatioita ja avoimuutta edistäviä hallinnointijärjestelyjä. Kaikki asianosaiset tulisi ottaa mukaan näihin hallinnointijärjestelyihin.

MAKSUTASETIETOJEN RAPORTOINTIA KOSKEVAT VAATIMUKSET

On poistettava kaikki esteet, jotka voisivat haitata yhtenäisen euromaksualueen toteutumista. Näin mahdollistetaan tehokas kansainvälinen kilpailu vähittäismaksupalvelujen alalla. Maksutasetietojen raportointi on tärkeä osa kansantalouden tilinpidon tietojenkeruuta.

Yhtenäisen euromaksualueen toimintaperiaatteesta aiheutuu, että kerätyt tiedot käyvät vähitellen epätarkoituksenmukaisiksi erityisesti maksutasetilastoja ajatellen, jos ”ulkomaisia” pankkeja käytetään yleisesti ”kotimaanmaksujen” ja ”ulkomaanmaksujen” suorittamiseen ja jos ”kotimaiset” pankit suorittavat jonkin toisen maan sisäisiä maksuja tai maksuja kahden muun maan välillä. Näiden ongelmiin tulisi löytää käytännölliset ratkaisut. Vuonna 2005 eurojärjestelmä ehdotti, että maksutaseeseen raportoitavien maksujen alarajaa nostettaisiin 50 000 euroon 1.1.2008 alkaen. Eurojärjestelmä toivookin, että Euroopan komissio saisi asetuksen 2560/2001 tarkistuksen valmiiksi mahdollisimman pian. Eurojärjestelmä pitää myönteis-

senä, että asiasta vastaavat viranomaiset ovat useissa maissa nostaneet raportoitavien maksujen alarajaa odottamatta Euroopan tason päätöstä.

3 MUITA SEIKKOJA

3.1 MAKSUPALVELUDIREKTIIVI

MERKITTÄVÄÄ EDISTYSTÄ

Euroopan parlamentti hyväksyi 24.4.2007 ehdotuksen maksupalveludirektiiviksi Ecofin-neuvoston sovittua yleisistä linjoista kokouksessaan 27.3.2007. Direktiiviehdotusta käännetään parhaillaan kaikille EU:n virallisille kielille. Käännöstyön valmistuttua EU:n neuvoston odotetaan hyväksyvän ehdotuksen lopullisesti vuoden 2007 kolmannella neljänneksellä. Jäsenvaltioiden edellytetään sitten saattavan maksupalveludirektiivin osaksi kansallista lainsäädäntöä mahdollisimman pian ja joka tapauksessa 1.11.2009 mennessä. Kansallisia lainsäätäjiä kehoitetaan toteuttamaan tämä mahdollisimman yhdenmukaisesti. Kansalliset keskuspankit ovat valmiit avustamaan.

Maksupalveludirektiivillä on tarkoitus varmistaa, että maksamisesta EU:n sisällä – varsinkin tilisiirroista, suoraveloituksesta ja korttimaksuista – tulee yhtä helppoa, tehokasta ja turvallista kuin se on nykyään jäsenvaltioiden sisällä. Sillä luodaan oikeudellinen perusta, jonka ansiosta yhtenäinen euromaksualue voi toteutua. Maksupalveludirektiivillä vahvistetaan maksupalvelujen käyttäjien (kuluttajien, vähittäiskauppioiden, pienten ja suurten yritysten ja viranomaisten) oikeuksia ja suojaa.

Eurojärjestelmä pitää maksupalveludirektiivin hyväksymistä ratkaisevana askelena kohti yhtenäisen euromaksualueen toteutumista. Direktiivillä yhdenmukaistetaan sovellettavia säännöksiä, mikä helpottaa SEPA-maksuvälineiden käytännön toteutusta ja niiden käyttöönottoa. Näin luodaan pohja yhtenäisille euromaksujen sisämarkkinoille. Direktiivillä myös luodaan asianmukaiset valvontajärjestelyt vähittäismaksu- ja markkinoiden uusia toimijoita varten, mikä vahvistaa kuluttajansuojaa ja edistää kilpailua ja innovointia. Tekninen kehitys ja uudet tuotemahdollisuudet, kuten sähköinen maksaminen, sähköinen laskutus, ja maksujen

sähköinen välittäminen, voivat hyödyttää taloutta laajemminkin.

MAKSUPALVELUDIREKTIIVI ON SAATETTAVA NOPEASTI OSAKSI KANSALLISTA LAINSÄÄDÄNTÖÄ

Eurojärjestelmä kehottaa jäsenvaltioita saattamaan maksupalveludirektiivin osaksi kansallista lainsäädäntöä mahdollisimman nopeasti, jotta SEPA-maksuvälineet voidaan ottaa ajoissa ja onnistuneesti käyttöön.

Kun maksupalveludirektiivi on hyväksytty, eurojärjestelmä kannustaa pankkialaa ja kaikkia asianosaisia jatkamaan työtä ja kiihdyttämään valmisteluja sekä yhtenäisen euromaksualueen perustamiseksi tammikuussa 2008 että sen toteuttamiseksi onnistuneesti ja nopeasti. Eurojärjestelmä tukee tätä työtä jatkossakin.

3.2 SEPA-JÄRJESTELYJEN JA -TOIMINTAOHJEISTON HALLINNOINTI

SEPA-JÄRJESTELYJEN HALLINNOINTI- JÄRJESTELYT ON MÄÄRITELTY

EPC hyväksyi kesäkuussa 2007 SEPA-tilisiirron ja SEPA-suoraveloituksen hallinnointijärjestelyt. Eurojärjestelmä pitää myönteisenä, että eri asianosaisten roolit ja päätöksentekomenettelyt on selvästi määriteltä.

SEPA-JÄRJESTELYJEN HALLINNOINNISSA OLISI EDISTETTÄVÄ INNOVATIIVISIA RATKAISUJA

Eurojärjestelmä odottaa, että SEPA-maksujärjestelyjen hallinnoinnissa edistetään innovointia, avoimuutta ja asianosaisten riittävää osallistumista. Näin voidaan varmistaa yhtenäisen euromaksualueen moitteeton ja käyttäjiä hyödyttävä kehitys. Eurojärjestelmä edellyttää EPC:n hallinnointijärjestelyissä noudatettavan hyvää hallintotapaa ja pitää myönteisenä, että EPC sitoutuu niissä yksiselitteisesti innovoimaan ja vahvistamaan SEPA-järjestelyjä edelleen innovatiivisin ratkaisuin. Eurojärjestelmä odottaa, että EPC suhtautuu kaikkiin yhteisöihin ja asianosaisiin avoimesti ja tasapuolisesti sekä ottaa huomioon kaikki parannusehdotukset niiden alkuperästä riippumatta.

PÄÄTÖKSENTEON AVOIMUUS ON RATKAISEVAN TÄRKEÄÄ

Eurojärjestelmä myös kehottaa pankkiyhteisöä tiedottamaan kaikille asianosaisille avoimesti muutoksenhallinnasta. Varsinkin hylätyt parannusehdotukset olisi julkaistava, ja hylkäyssyyt olisi esitettävä yleisluontoisten kriteerien pohjalta.

Eurojärjestelmä kannattaa ajatusta kansallisten ja Euroopan tasolla toimivien SEPA-foorumien perustamisesta. Foorumien tulisi olla tunnustettuja riippumattomia yksiköitä, jotka voivat tehdä muutosaloitteita ja joita kuullaan kaikista muutoksista.

EUROJÄRJESTELMÄ SEURAA ASIANOSAISTEN OSALLISTUMISTA

Eurojärjestelmä pitää myönteisenä, että SEPA-järjestelyihin liittyviin EPC:n hallinto- ja valvontatoimintoihin otetaan mukaan riippumattomia jäseniä. EPC on perustanut foorumin, johon osallistuu edustajia kaikista asiakasryhmistä. Mallina on ollut viime vuonna käyty vuoropuhelu suuryritysten edustajien kanssa. Asianosaisten foorumilla keskustelua johtavat EPC ja käyttäjäryhmät. Eurojärjestelmä seuraa pankkien ja muiden asianosaisten välistä vuoropuhelua sekä sitä, otetaanko kaikki asianosaiset riittävästi mukaan. Asianosaisia voitaisiin ottaa mukaan valmistelutyöhön jo varhaisemmassa vaiheessa ja entistä tiiviimmin esimerkiksi perustamalla asianosaisten foorumin yhteyteen työryhmiä. Lisäksi voitaisiin pohtia, pitäisikö foorumissa keskittyä vain nykyisiin SEPA-järjestelyihin vai tulisiko siellä keskustella Euroopan tasolla myös mahdollisista uusista järjestelyistä. Eurojärjestelmä voisi tarvittaessa edistää tätä vuoropuhelua.

EUROPEAN CENTRAL BANK
EUROSYSTEM

Home · Site Directory · Glossary · Links · Contact · Disclaimer & Copyright · Search

Languages: **en**

RSS

The European Central Bank
Press
Events
Publications
Statistics
Banknotes & Coins
Monetary Policy
Payments & Markets

Home > Payments & Markets > SEPA > About the project > Timeline and progress

[← Back to Payments & Markets](#)

SEPA

- About the project**
- Needed: European integration
- Solution: SEPA
- Involved parties
- Timeline and progress**
- + Your benefits
- + Components
- + Eurosystem's vision

Timeline and progress

The SEPA project has three phases:

- [→ Design](#)
- [→ Implementation](#)
- [→ Migration](#)

Design (January 2004 - June 2006)

The design phase has been completed. The European Payments Council (EPC) has established the rules, practices and standards for the new payment instruments. The European Commission has created the legal basis in the form of a Directive.

Deliverable	By whom	Ready?	Related documents
Develop schemes for credit transfers and direct debits	European Payments Council (EPC)	yes	 SEPA Credit Transfer Scheme Rulebook SEPA Direct Debit Scheme Rulebook
Develop cards framework	EPC	yes	 SEPA Cards Framework
Develop a framework for clearing and settlement of payments	EPC	yes	 Framework for the Evolution of the Clearing and Settlement of Payments in SEPA
Legal basis	European Commission	yes	Commission's web page on the Directive on Payment Services (PSD)

[↑ back to top](#)

Implementation (June 2006 - January 2008)

Last updated: 16 July 2007

In this phase banks must design the products they want to offer their customers. They will also test the new SEPA products. Each participating country has set up national implementation and migration bodies which prepare the roll out of the new SEPA instruments, standards and infrastructures.

National migration plans

Austria, pdf 620 kB, en	Italy, pdf 784kB, it
Belgium, pdf 205 kB, en	Luxembourg
Cyprus, pdf 490 kB, en	Malta
Éire/Ireland, pdf 540kB, en	The Netherlands, 194 kB, en . nl . Migration concerns: 15.6 kB, en . nl
Finland, pdf 78kB, en	Portugal, pdf 382kB, pt
France, pdf 620kB, en	Slovenia, pdf 472kB, en
Germany, pdf 620kB, de	Spain: www.sepaesp.es
Greece: www.sepa.gr	

[↑ back to top](#)

Migration (January 2008 - December 2010)

Last updated: 23 May 2007

The migration is planned to start on 1 January 2008. Customers will be offered both "old" national and new SEPA instruments. The goal is to achieve a gradual market-driven migration to SEPA.

[↑ back to top](#)

